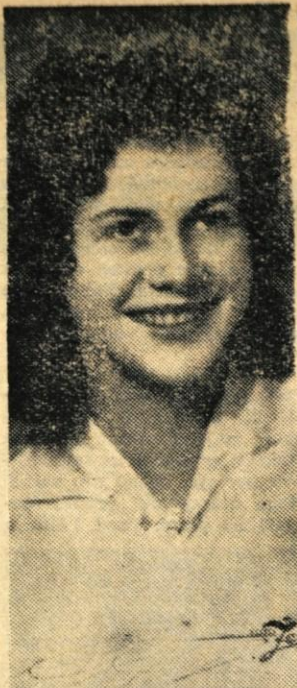

P GLASOVA Panorama

Kranj, 17. marca 1962 — Leto II. — Število 10

POTNIKI SO DREMALI DO OVINKA — RILEC AVTOBUSA POTRGAL SEDEM STEBROV ŽELEZNE OGRAJE — KRIK SPREVOVNICA IN NADČLOVESKI NAPORI VOZNIKA, DA BI ODRŽAL VOZILO NA CESTI — ZAKAJ SE ŠOFER NI DRŽAL ZA VOLAN? — VOLAN BI MU MORDA REŠIL ŽIVLJENJE? — PO DIVJEM PLESU NA POLEDENELI CESTI JE AVTOBUS ZANESLO PO NASIPU, KJER JE V KOTANJI 5 METROV POD CESTO OBLEŽAL S KOLESI V ZRAKU — ŠTIRI MILIJONE SKODE IN IZGUBLJENO ŽIVLJENJE! — ZAKAJ CESTA NI BILA POSUTA?

Vera Blenkuš

Prečnanja s ljudmi

Solsko leto bo spet kmalu naokoli, predvsem za tiste, ki bodo letos delali zrelostni izpit. Vsak gimnazijec oziroma gimnazijka že pripravlja nalogo za zaključni izpit pa tudi na ostalih srednjih šolah že mislijo na to. To pot smo za razgovor izbrali dijakinjo IV. razreda jeseniške Gimnazije Vero Blenkuš, ki je doma iz Gozd-Martuljke in se vsak dan vozi z vlakom v šolo. Takole je odgovorila na vprašanja:

»Če bi imeli možnost, na katerih domačih in tujih univerzah bi želeli študirati in zakaj?»

Zrelostni izpit

»Tehniko bi šla študirat v Moskvo, ker menim da so prav Sovjeti na tem področju največ dosegli, germanistiko v Oxford in romanistiko v Pariz.«

»Ker ste v dijaški dobi dobro spoznali železnico, nas zanima, kakšna je po vašem mnenju razlika med prvo železnico, ki jo je zgradil Anglež Stevenson, in gorenjsko železnico.«

»Moj oče je železničar in na to vprašanje raje ne bi odgovorila. Če bi odgovorila po pravici, bi bila verjetno tepena.«

»In kaj ste si izbrali za zaključni izpit?»

»Estetsko vzgojo otroka.«

Milan Živkovič

Avtobus s kolesi v zraku

Tragedija na Koroški Beli

Nekaj po 4. uri zjutraj je avtobus krenil na pot iz Kranjske gore proti Zagrebu. Običajno kot vse dni že nekaj let. Bila je še trda tema in nihče ni slutil, da se bo kaj pripetilo.

Avtobus je peljal, potniki so vstopali in izstopali. To jutro jih je bilo bolj malo. Verjetno je mrzlo in vetrovno vreme še marsikoga priklenilo na posteljo.

Tisti pa, ki so morali na pot, so se znašli v avtobusu.

S šoferjem in sprevoznikom jih je bilo skupaj 9. Vsak si je poiskal primeren sedež in malce zadremal...

USODNA VOŽNJA OD JESENIC PROTI...

Nekaj pred 5. uro zjutraj je avtobus na Javorniku pri Jesenicah nazadnje ustavil. Tu so vstopili trije potniki. Naslednja postaja bi morala biti na Koroški Beli. Toda sprevoznik in šofer sta ugotovila, da ni nobenega potnika.

Avtobus se ni ustavil. Po suhi in nič nevarni cesti je avtobus peljal naprej brez postanka. Bližal se je ovinek in most čez potok Koroško. Ovinek je bil videti lahek in na videz nič nevaren. Šofer avtobusa (last »Transturista« iz Škofje Loke) Nande Baloh se prevrnil v približno 5 m

je zaradi varnejše vožnje na ovinku in čez most hotel zavreti, vendar...

Šoferja sta prevarila cesta in ovinek z nepravilnim prečnim nagibom. Pol ure pred nesrečo je na tem mestu začelo snežiti. Cesta je bila okrog petih, ko se je zgodila nesreča, pokrita s približno 2 cm debelo plastjo snega. Bila je spolzka in nevarna. Vozilo je začelo zanašati v levo in se zaletelo v ograjo mostu čez potok. Avtobus je ograjo pobral. Voznik je hotel situacijo rešiti in je zato močno brnil volan v nasprotno smer. Zato ga je nenadoma zaneslo v nasprotno stran cestišča, kjer je sedem ton težak avtobus podrl ograjo in se prevrnil v približno 5 m

globok prepad ter obtičal na strehi.

Kaj se je dogajalo v avtobusu v tem trenutku? Kot so nam povedali, je sprevoznik stal nekako tri sedeže za šoferjem, kjer je pobiral denar za potne listke. Ko je opazil, da je avtobus začelo zanašati, je nekaj zakričal in se vrgel med sedeže. Šofer je menda takrat, ko se je avtobus valil po nasipu, spustil volan. Sunek ga je vrgel na sprevoznikov sedež in je bil pri priči mrtev. Dva potnika pa sta bila laže poškodovana, in sicer Jelka Stevanović in Franc Čadej — oba z Javornika.

To pot se imamo spet zahvaliti srečnemu naključju, da ni bilo več človeških žrtev.

Prvo je na vsak način to, da je bilo v avtobusu malo potnikov, drugo pa, da je bil to turistični avtobus, ki je vozil samo na daljših relacijah in je imel zelo visoka naslonjala sedežev, ki so obvarovala, da ni zmečkalo ostalih potnikov. Poškodovana sta bila takoj prepeljana na kirurški oddelk jeseniške bolnišnice. Franc Čadej je že po dveh urah zapustil bolnišnico, medtem ko je Jelka Stevanović še na zdravljenju.

RAZGOVOR S PONESREČENKO

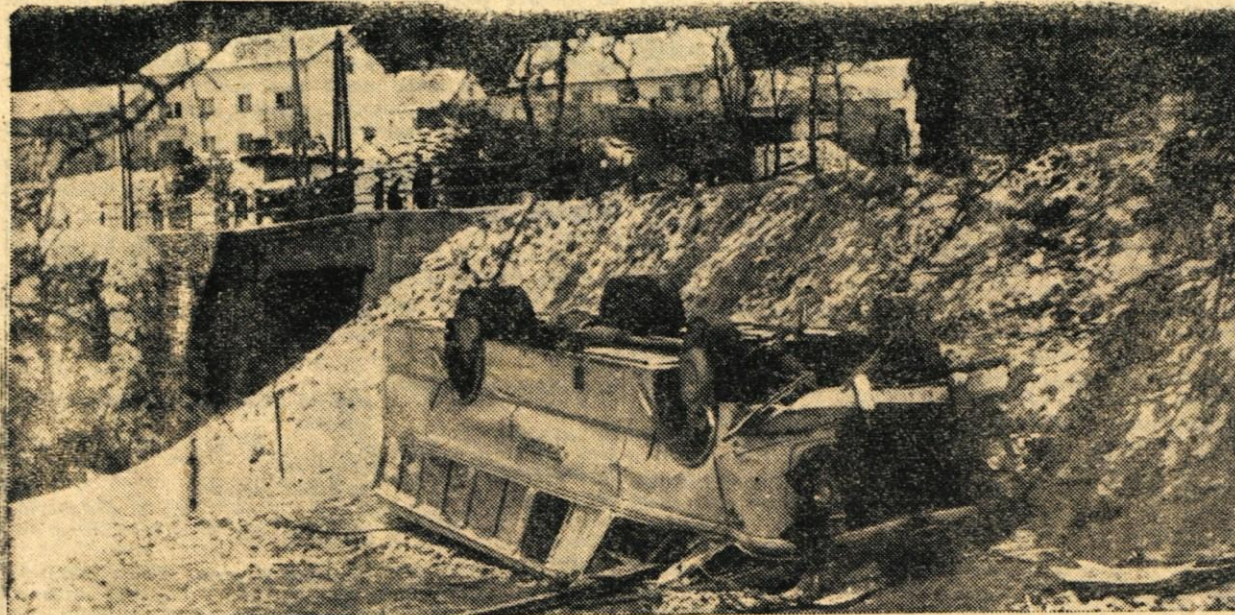
Ponesrečenko Jelko Stevanović smo nekaj ur po nesreči obiskali na kirurškem oddelku jeseniške bolnišnice. Na Javorniku živi že več kot 10 let, drugače pa je doma iz Novalje na otoku Pagu. Med drugim je povedala tole:

»Menim, da je imel avtobus malo zamude. Na Javorniku smo vstopili še trije potniki. Imela sem občutek, da je voznik prav zaradi zamude tudi malo hitreje vozil. Namerala sem potovati v Zagreb, pa sem se znašla v bolnišnici. Hotela sem obesiti plašč, tedaj pa je začelo avtobus zanašati. To je bila moja prva nesreča, čeprav sem že veliko prepotovala z najrazličnejšimi prevoznimi sredstvi. Skoraj vsak mesec grem k hčerki v Valdoltro. Res, imeli smo srečo, da smo ostali živi.«

KDO JE ŠOFER?

Ko smo vprašali »Transturista« za podatke o šoferju avtobusa, so nam povedali, da je bil Nande Baloh izredno vesten šofer in doslej še ni imel nobene nesreče. Na progi Kranjska gora — Zagreb je vozil že četrto leto. Dobil je na-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Huda prometna nesreča, ki se je v sredo zjutraj pripetila na Koroški beli, je po srečnem naključju zahtevala samo eno smrtno žrtev. Voznik avtobusa je obležal mrtev. Posnetek prikazuje poškodovani avtobus, skozi odprta okna, ki se vidi, so izvlekli ponesrečence.

Foto: Pavlin

Veleposlanik z rusko kučmo

Svetovni tisk »z veliko žilco« ugiba o ozadjih, ki so pripeljali do pretesitve »afere Kroll«. V bonnskem zunanjem ministrstvu se je zaslisevanje moskovskega veleposlanika končalo z »zaprtimi usti«. Molčal je veleposlanik in molčal je kancler Adenauer (za kanclerja Kroll trdi, da mu zaupa). Sumi so postali nerazčiščeni in razuni neplačani. Krollov izlet iz Moskve ni pripeljal do posledic, ki jih je predlagal »Bildzeitung«. »Njegova glava se mora odkotaliti iz Moskve«. Za sedaj je znano, da se bo veleposlanik z rusko kučmo vrnil še za kratko dobo v Moskvo in da bo pozneje prevzel dolžnost z uradno uredila zadeva Kroll. Toda sumničenja po svetu ostanejo še naprej sumničenja. Ali obrača Zahodna Nemčija počasi hrbet zahodnim zaveznikom? Kdo stoji za veleposlanikovo rusko kučmo?

STRUP ZA VELEPOSLANIKA

Izpušna cev, skozi katero je prišla na dan »afera Kroll« sta bila dva zahodnonemška časopisa »Die Welt« in »Bildzeitung«, ki sta v zaporednih člankih napadla zahodnonemškega veleposlanika v Moskvi Hansa Krolla. Oba časopisa sta predlagala, da ga odpokličejo, upokojijo ali pošljejo v puščavo. Krollovo dejavnost v Moskvi sta ocenila za izdajo. S svojega sedeža v Moskvi je Kroll po telefonu razkrinkal pisanje dveh časnikov za nesramno licemerstvo. Na poziv zunanjega ministrstva, naj se vrne v Bonn in primer pojasni, se sploh ni zmenil. Razjezil ga je odnos bonnskega ministrstva, ki ni storilo ničesar, da bi ga zaščitilo. Zahodnonemški veleposlanik v znameniti moskovski ulici na Gruzinski cesti je ostal v svoji 13-nadstropni palači. Sele ko je prišla brzojavka kanclerja Adenauerja, je pripravil kofčice za pot v Bonn. Vsebinske Adenauerjeve brzojavke je bila približno taka: »Pridi v Bonn in zapri usta.« Kroll je resda prišel v Bonn, vendar ves čas »zasliševanja« ni odprl ust.

OPERA ZA TRI GROŠE

Kroll ni prvič »iztiril«. Njegovo obnašanje v Moskvi je precej časa ni vseč uradnikom bonnskega zunanjega ministrstva. V novembru mesecu lanskega leta je bil prvič poklican na »zatožno klop« v zunanje ministrstvo. Takrat so ga klicali na zaslišanje zaradi načrta, ki bi ga naj razložil Hruščevu na svojo roko (Kroll pravi sovjet. premieru Nikiti Sergejevič). Pripisali so mu, da se zavzema za rešitev nemškega vprašanja na osnovi neposrednih razgovorov med Moskvo in Bonnom. Ta načrt naj bi vseboval predlog, ki ga je Kroll po končanem zasliševanju v novembru povedal nemškim novinarjem v Bonnu. Po pisanju dveh zahodnonemških listov je takrat Hans Kroll predlagal, da bi Zah. Nemčija priznala sedanje meje kot dokončne, meja Odra-Nisa bi bila priznana, obe nemški državi bi sprejeli v OZN, Zahodni Berlin bi postal svobodno mesto in Zahodna Nemčija bi za plačilo nemške združitev finansirala sovjetsko gospodarstvo z dvajsetletnim posojilom v višini 10 milijard mark. S kanclerjevo zaščito in pristankom so ga takrat vrnil

na svoj položaj v Moskvo. Hans Kroll je v Moskvi modroval naprej. »Nisem veleposlanik zato, da bi razmašal diplomatsko pošto. Če nemško veleposlaništvo v Moskvi ne tvega ničesar, ni vredno votke, ki jo popijemo in kaviarja, ki ga zastonj pojemo.« V prestolnici, ki je bila po bonnskih predstavah nevarna za življenje, je Hans Kroll predel svojo mrežo po Bismarckovem vzorcu.

RAPALSKI DUH

Ko je Adenauer v novembru mesecu napotil Krolla nazaj v Moskvo, je ta vedel, da mora nadaljevati tam, kjer je končal. Oporo za svojo diplomatsko dejavnost je Kroll črpal pri Bismarcku. Ta je bil dolga leta veleposlanik na ruskem dvoru v Petrogradu. Morda je to zgodovinsko primerjanje zaneslo zahodnonemškega veleposlanika, ki se je hitro priučil rusčine in s Hruščevom razpravljal v rusčini. Dediščina Bismarckovih izkušenj ga je pripeljala do spoznanja, da je Nemčiji vedno šlo dobro, ko je bila na strani Rusije. Bismarck je nemško carstvo krstil za »carstvo sredine«. Za Krollovo diplomatsko mišljenje rapalski duh ni samo politični »vrtljak«, ampak v njem išče smisel za rešitev nemškega vprašanja. Znano je, da je Kroll v Bonnu še edini diplomat, ki verjame v takšen preobrat. Rapalska diplomacija ima zgodovinsko ozadje. Rapallo je mahjno italijansko obmorsko letovišče, kjer sta se leta 1922 skrito sestala zunanja ministra Sovjetske zveze in Nemčije in podpisala pakt o vzajemni pomoči in prijateljstvu. To je bila prva pogodba, ki jo je Sovjetska zveza podpisala s kapitalistično državo. Namigi v tej smeri so prišli s sovjetske strani najbolj do izraza v zadnji polanici, ki jo je Hruščev v decembru naslovil na Bonn. Hruščev predlaga Adenauerju, da v obliki dvostranskih razgovorov rešita celoten nemški problem. — Bonnska vlada je zaradi čiste vesti pred Zahodom objavila besedilo poslanice Hruščeva, čeprav je prispela z oznako »strogo zaupno«. Zaradi tega se v svetu pod »rapalskim duhom« ne misli samo dogodek, ki je pred štiridesetimi leti presenetil svet, temveč na možnost, da Zah. Nemčija ob določenem ugodnem trenutku prekliče »prisego« da no Zahodu in pretrga vezi

atlantskega prijateljstva. — Kroll s svojimi pobudami kaže največ naklonjenosti za takšen preobrat in razumljivo postaja, da so mu zaradi tega nasprotniki pričeli stopati na prste. Pred kratkim

Hans Kroll v svoji ruski kučmi

je v Moskvi dejal: »Ko začnjam, se zahodnim diplomatom dozdeva, da so slišali besedo Rapallo.«

KAŠEN JE KROLL — POD KOŽO

S ofer nemškega veleposlaništva v Moskvi je navajen, da s trobento iz veleposlanikovega »Mercedesa« opozori uradništvo na prihod veleposlanika. Ko prihaja v poslopje, pravijo, da ni človeka, ki bi ga pričakal sede. Orientacija veleposlaništva in naloge so popolnoma njegova stvar in nihče nima poguma, da bi stališčem veleposlanika nasprotoval. Kroll je razen tega znan kot veleposlanik, ki ima najboljše zveze s Kijem. Pravijo, da so mu vrata sovjetskega premiera Hruščeva vedno odprta, bolj pogosto kakor kateremukoli diplomatskemu zastopniku v Moskvi. S predsednikom sovjetske vlade se pogovarja v rusčini. Te okoliščine so Bonnu »padle« v oči in začeli so ga napadati kot črno ovco.

Kroll je prišel v Moskvo kot senca. Njegov položaj ni bil lahek, ker so njegovi predhodniki zapravljali čas na sprejemih in pri igranju golfa. Razen tega je že lep čas pred njim sedel v Moskvu vzhodnonemški veleposlanik. Ni več nobena skrivnost, kaj je Kroll povedal

Hruščevu med štirimi očmi. Nemčija in Sovjetska zveza sta dve največji sili v Evropi. Vsakokrat, ko sta bili zaveznici, sta bili nepremagljivi. Ko pa sta si stali nasproti kot sovražnici, se je to tovarništvo končalo s strašno katastrofo. Krollov nasvet je bil, da bi sčasoma odstranili nasprotja. Zvedelo se je tudi, kaj je Hruščev povedal Krollu: ključ za rešitev nemškega problema ni v zahodnih rokah. Ta ključ je spravljen v Kremlju. Zahod je sam lažni pristaš Nemčije, da bi jo pridobil zase in jo tako za vedno razdvojil. Sovjetska zveza ni pripravljena takoj pristati na združenje dveh nemških držav, je pa edina sila, ki to lahko sčasoma omogoči. Navezava Zahodne Nemčije na Zahod ima za posledico vedno razdeljenost Nemčije, medtem ko ji zблиžanje s Sovjetsko zvezo obeta združenje.

Takšni razgovori veleposlanika v Kremlju so bili za bonnsko vlado le preveč velik greh, da bi mu lahko spregledali. Krollova diplomacija je postala nasprotna stališčem vlade, ki ga je poslala v Moskvo. Obrambni minister Strauss je v razgovoru z nekim francoskim novinarjem razočarano negoval: »Čeprav mi je prijatelj, ga ne morem razumeti. Najni potji se povsem razhajata.«

OVEN S ŠTIRIMI NOGAMI

Krolla so nazvali za ovna, ki se iz navade zaletava. Mislijo so, da je z novembrom doživel čas za njegov odpoklic iz Moskve. Na veliko presenečenje se je Kroll s kanclerjevim pristankom vrnil na svoje službeno mesto. Situacija okoli Krolla se je še bolj zamagljala. Zakaj pošilja kancler v Moskvo človeka, ki je tako različen od njegove politične smeri? Odgovor na to vprašanje je težko najti. Ko so Nemci po ovnik hodili spat s praznimi želodci, ni nihče mislil na dve razdeljeni Nemčiji. Z »gospodarskim čudežem«

in naraščanjem gospodarske moči pa so postale zahteve po združitvi vedno bolj temeljite. Močni in bogati na znotraj vidijo Nemci v združitvi svoj poglavitni cilj. — Kljub vplivu zahodnih veleposil je v političnih možganih Zahodne Nemčije dozorelo prepričanje, da je združenje nemogoče doseči proti Sovjetski zvezi in brez nje.

Drugi vzrok, da Krollu niso odsekali glave, je iskati v Adenauerjevi stranki. Delni poraz na septembrskih volitvah je razočaral kanclerja in strankino vodstvo. Ali ni volilni izid morda posledica njegove gluhe politike do Vzhoda. Nemški narol je prenehal verjeti, da bi Adenauerjeva vlada lahko napravila čudež z nemško združitvijo. — Zdravko Tomažej

Avtobus s kolesi v zraku

(Nadaljevanje s I. strani)

grado — zlato značko — za dobro vzdrževanje avtobusa znamke FAP. Na cesti je veljal sicer za hitrega, vendar za zelo previdnega šoferja. To so nam potrdili tudi na prometnem odseku Ods. za za notranje zadeve OLO Kranj. Nande Baloh je bil rojen v Tolminu, nekaj časa je živel v Ljubljani, sedaj pa je bil v Kranjski gori. Star je bil 45 let in oče treh otrok.

IN SE OPOZORILO CESTNEMU PODJETJU

Škode na avtobusu je bilo pri nesreči za okoli 4 milijone dinarjev, da o človeškem življenju sploh ne govorimo. Postavljamo vprašanje, kje je bilo tedaj cestno podjetje — nadzorna služba, ki je dolžna skrbeti za vzdrževanje cest ob polici in ob novozapadlem snegu. Na ovinku, kjer se je zgodila nesreča, ni bilo nikogar, ki bi vsaj malo posul cesto, čeprav je znano, da se je na tem ovinku zaradi posledice zgodilo že precej nesreč. Kaj bi se zgodilo, če bi bil avtobus nabito poln? Vsak komentar je seveda odveč.

Milan Zivković

Rekli so...

»V Burmi je vladala politična, ekonomska in verska kriza. Najtežji problem v državi pa predstavlja državna ureditev.«

Aung Gi, član Revolucionarnega sveta Burme

»Ne verjamem, da bi na ženevski konferenci o razorožitvi delali čudeže.«

Konrad Adenauer, zahodnonemški kancler

»Najboljša stvar, ki bi jo lahko napravili, je, da takoj ukinemo State department.«

Ameriški senator

»Najdaljša od vseh iger, ki jih igrajo v gledališču, je ljubezen. Zato je gledališče tako blizu lepoti in prostotici.«

Jean Lui Bareaux, franc. igralec

»Pri žahu — prav tako kakor v življenju — opazimo svoje napake šele takrat, ko jih drugi izkoristijo.«

Lev Tolstoj, ruski književnik

Sedem spomenikov

Najhujša je bila noč med 8. in 9. julijem leta 1942

Bila je jesen, pozna jesen, ko je dozorevalo grozdje. Leta 1935. Sin Francelj, eden izmed šestih sinov, je bil kot običajno na delu v elektrarni v Pristavi pri Trzinu. Sam je bil v objemu visoke napetosti, ko mu je nenadoma spodrsnilo. Padel je na električni vod najvišje napetosti. Poškodbe so bile hude in smrti ni bilo moč kljubovati.

To je bil hud udarec za uspešno skriti v bližnjem naselju Polšica. Kmalu pa sta odšla v Ljubljano. Kako sta delček (19. marca) že 80 let! Toda to je bil šele začetek njenega težkega življenja. Čeprav Franceljina ni imela več, vendar njegova smrt pomeni samo delček bridkosti, kljub kateri je Purgarjeva mama dočakala tako visoko starost.

VOJNA IN SE ŠEST SPOMENIKOV

Pršla je druga svetovna vojna. Našo deželo je okupiral Nemec, tisti krvočni Nemec, ki mu je bil cilj izbrisati Gorenjsko z geografske karte.

Purgarjev sin Rudi, se je kot zaveden delavec-komunist takoj pridružil partizanskemu gibanju. V gozd je odšla z njim tudi njegova žena, Rudi in njegovi tovariši, ki so bili pod Storžičem, so bili izdani. Z ženo sta se komaj rešila iz sovrtačnikovega obroča in se zatekla k bratu Petru.

O Rudiju in ostalih mi je pred dnevi pripovedovala Petrova žena Fanika (sedaj se piše Long). Takole je pripovedovala:

»Rudija z ženo nam je

Purgarjeva mama

loval s partizani in kmalu mu je zaradi izdajstva prišla na sled sovražna obveščevalna služba. Nemški gestapo ga je odpeljal iz Ljubljane v Kranj, potem pa v Begunje. Kmalu pa je bil žrtev Nemcev, tako kot so bili številni drugi, ki jih je usoda pripeljala v begunjske zapore. Ze 4. decembra 1941 je bil kot talec ustreljen v Dragi.

ALBIN MED DEVETIMI TALCI

Komaj dobrega pol leta je minilo, ko se je nemški gestapo 8. julija 1942. leta lotil izseljevanja Trzinčanov. Med tistimi moškimi, ki so zadnji dan videli svoje prijatelje, sorodnike in starše, je bil tudi Purgarjev Albin. Nemci so najprej ločili ženske in moške, za vsakega pa namenili poseben avto. Moške, devet jih je bilo, so odpeljali v Čegelše pri Trzinu. Deveterica je obležala...

Nihče od sorodnikov se ni utegnil posloviti od Albina, razen njegovega brata Petra, toda tudi on je zadnjič stisnil bratovo roko, ko je bil Albin že mrtev...

NAJHUJŠA NOČ

Purgarjeva mama je bila ra 60 let, kljub temu pa bi rada nesla peš, čeprav precej daleč, cvetje na grob izgubljenemu tretjemu sinu. Toda za to ni imela časa...

V noči med 8. in 9. julijem 1942 je pri Purgarjevih v Pristavi potrkal gestapo:

»Heil Hitler! Pol ure imate časa, potem gremo! Habbem sie verstanden!«

To je bila najhujša noč za Purgarjevo družino, predvsem pa za mater, ki je izgubila zaradi krvavega, kljukastega križa dva sinova.

Fanika Long, ki je sama preživela tisto noč in poznejše bridke dni, mi je pripovedovala:

»Ko smo prišli na zbirni prostor v Pristavi Purgarjev

oče, mati, sinovi Jože, Peter in Maks z družinami, nas je bilo zbranih že precej vaščanov. Potlej so nas odpeljali pred orožniško postajo v Križe, kjer nas je gestapo ločil od mož in jih z avtom odpeljal pred Zaplotnika tam je bila v Križah nekdanja gostilna. Kmalu so tudi nas žene odpeljali z otroki v Goričane in — ko smo se peljali mimo Zaplotnika — sem zadnjikrat videla svojega prvega moža Petra.

Žene z otroki so potem čakale teden dni v Goričanih, dokler se jih ni zbralo določeno število za transport, s katerim so bile odpeljane v taborišče Wientzheim na Bavarskem. Takšna usoda je zadela tudi Purgarjevo mamo, ki pa se je k sreči vrnila v svoj kraj že 1944. leta.

Trije sinovi z očetom so bili odpeljani v Begunje, toda le za kratek čas...

Na ostrih ovinkih ceste med Bistrico in Naklom je močna patrulja Kokrškega odreda nekega dne proti koncu julija 1942. leta napadla nemško kolono avtomobilov. En nemški avto je bil popolnoma uničen in pobiti vsi oficirji, ki so bili v njem.

Hkrati so partizani v tej akciji zaplenili precej orožja. — Iz masčevanja so Nemci 28. julija tam postrelili 50 talcev, med katerimi so bili tudi vsi štirje preostali Purgarjevi možje, ki so jih Nemci pripeljali iz Begunje — oče in sinovi Jože, Peter in Maks.

Purgarjeva mama je prav gotovo ena izmed redkih mater, ki je med zadnjo svetovno vojno preživela tolikšno gorje — izgubila je moža in pet sinov! Izmed vseh najdražjih ji je ostala le hči, ki živi v Kranju s svojo družino, osemdesetletna mama pa preživlja svojo starost v Pristavi.

Te dni je v njenem stanovanju prijetna toplota. Ob visokem jubileju jo obiskujejo najmlajši — pionirji, predstavniki Obč. združenja borcev Trzič. Purgarjeva mama je bila obiskov vesela in se je z gosti rada marsikaj pogovorila, vendar pa ji je bilo hudo, ko se je spominjala svoje preteklosti. Ob tem visokem jubileju ji tudi naše uredništvo želi še mnogo zdravih let. — B. Fajon

● VZORCI CLOVEKA V ZAKLONIŠČU

Neka ameriška antropologinja je objavila svoj predlog, da bi zavarovala človeštvo pred uničenjem. Ameriška antropologinja predlaga, da bi za ohranitev vseh ljudskih ras morali Združeni narodi zgraditi 100-odstotno zavarovano zaklonišča, kjer bi mladi ljudje — zastopniki vseh ljudskih ras — v izmenah prebivali po dva tedna v zaklonišču. Če bi prišlo do nenadnega vojnega napada, bi skupina, ki bi bila v zaklonišču, lahko nadaljevala življenje po končani atomski vojni.

Skok čez življenjski prag

Sklonili so se nad vprašalnimi listi in sedaj premišlujejo. Nekateri si pomagajo s tem, da grizejo svinčnik, drugim se pozna, da so o stvari že razmišljali. Uganili ste, da smo jih našli v šoli. Tisti učenci so to, ki bodo letos zadostili osemletni šolski obveznosti. Sedaj morajo napisati, za kateri poklic so se odločili. Pišejo. Rad bi postal..., zanima me..., želim si..., zato, ker... Kolikor glavic, toliko različnih želja, različnih predstav o poklicih, različnih vzrokov za odločitev, zaupanj v pravilnost izbire...

Pletetna Metka mi je zadnjič takole pripovedovala: »Veš, ko bom velika, bom pa vlake pometala.«

»Res«, se je začudila, »zakaj ti je pa to delo všeč?« »Zato, ker se čistilke kar zastoj prevažajo na vlaku, ko ga čistijo.« Včeraj mi je rekla, da bo zdravnica in mi je »dala injekcijo« s pletilno iglo. Predvidevam, da bo prihodnji teden učiteljica (seveda, če še ne ve, da to delo ne »nese«). Vsi majhni otroci se iz dneva v dan navdušujejo za druge poklice. Vsaka

nova odločitev prinaša s sabo nove možnosti za zanimivo igro.

Toda mladim šolarjem, ki sedaj odgovarjajo, gre za res. Ob koncu leta bodo, kot pravimo, na »pragu življenja«. Od tega, če si bodo dobro ali slabo izbrali poklice, bo odvisno marsikaj v življenju. Odločitev je težka, pretežka za večino štirinajst in petnajstletnih fantov in deklet. Njihovi odgovori dokazujejo, da potrebujejo pomoč, nasvete, pravilno poklicno usmerjanje. Vedo, da je za

življenje potreben denar in da je bolje, če imaš več denarja, pri odločitvi mislijo tudi na stroške šolanja, peščica tudi na to, da bi bilo za izbrani poklic kar najmanj učenja. O delu samem in o svojih sposobnostih zanj vedo le malo in še to le nekateri.

Oglejmo si, kakšne poklice so si izbrali nekateri učenci na bohinjskih šolah in kaj jih je pri tem vodilo.

Precej deklic se je odločilo za šivilje. Navajajo, da jim je poklic všeč, ker je lahek, ker se zanj ni treba veliko učiti, ker je že sestra ali mati šivilja. Neka deklica se je odločila zato, ker ima doma šivalni stroj, druga spet zato, da bo za dom vse sama sešila, s šivanjem za druge pa bi tudi kaj zaslužila. Nekaj deklic se je odločilo za poklice učiteljice. Lučka je napisala: Ta poklice me veseli, ker bi rada naj-

mlajšim pomagala, da bi prišli z dobrim znanjem na višje šole, kjer bodo lahko dobili poklice, ki si ga bodo zaželeli. Lučka tudi ve, da ta poklic ni lahak. Njeni odgovori dokazujejo, da se je o poklicu dobro pozanimala in se zanj zavestno odločila.

Nasprotno pa je Janko napisal, da bi bil rad gozdar, ker ti dobro zasluži. Rad bi, je napisal, da bi dobro zaslužil in delal na suhem. Tudi med »mizarji« bo nekaj takih, ki sedaj vidijo v tem poklicu le visok zaslužek. Precej jih želi od posvetovalnice zvedeti le to, koliko »prinaša« ta ali oni poklic.

Peter pravi, da se bo izučil za sizarja in mizarja, ker bi rad sam izdeloval sir in za dom izdelal pohištvo. Minka čuti veselje do gostinskega poklica, ker se v Bohinju razvija turizem in bo imela dovolj možnosti za zaposlitev. Mihec je kolebal med poklicem kmeta in avtomehanika. Odločil se je, da bo kmet, ker ni nikogar drugega doma, ki bi delal na polju. Vendar

je pripomnil, da je lepo delati na polju. Mojca se je odločila, da bo gradbeni tehnik, ker rada riše načrte. Marjanca bi bila rada medicinska sestra, ker rada obvezuje rane in ker rada pomaga bolnikom.

Se nekaj odgovorov: Zelo rada bi postala administratorka, ker bi rada spoznala pisalni stroj. Poklic zoologa me veseli, ker imam rada živali in bi rada spoznala njihovo življenje. Gozdarstvo mi je všeč zato, ker ljubim gozd in živali, kmetijstvo pa zato, ker živim v kmetijskem okolju. Ko sem imela v roki zdravila, sem si zaželela, da bi jih znala tudi sama narediti.

Se bi lahko naštevala! Pravzaprav bi to celo moralaj če bi hotela prikazati kolikor toliko popolno sliko o željah naših mladih. Vendar naj to zadost je za to, da so začeli resno razmišljati o teh željah in pomagali pri njihovi uresničitvi — brez razočaranj. M. S.

Japonska raketa za vesolje

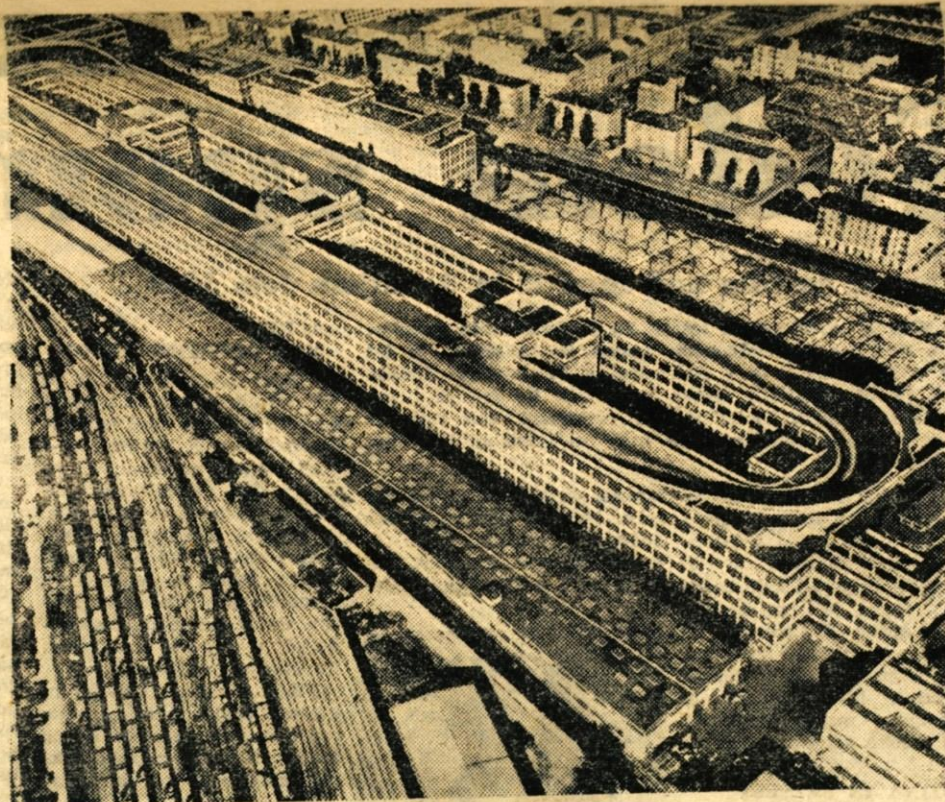
Menda lahko pričakujemo, da se bo ameriškim in sovjetskimi obiskom v vesolje pridružila že v bližnji prihodnosti tudi Japonska. Če bo Japoncem uspela izstrelitev rakete »Lambda«, ki jo sedaj pripravljajo, bomo najresneje lahko govorili o tretjem tekmeu. Z uspešno izstrelitvijo »Lambda« bi Japonci namreč dobili najboljšo opazovalno raketo na svetu.

»Lambda« (ime je dobila po 11. črki grške abecede) je naslednik rakete »Capa«, ki je odigrala posebno pomembno vlogo v mednarodnem geofizičnem letu. Japonski strokovnjaki izjavljajo, da ima nova raketa pogonsko moč 42 ton, medtem ko je imela stara enostopenska raketa le 10 ton pogonske moči. Ima premer 1 meter, kar je dvakrat več kot pri stari raketi, dolga je 14,3 metra in kar je posebno pomembno — ima 4 opazovalne cevčice.

Po izstrelitvi naj bi ta raketa dosegla višino tisoč kilometrov. Do sedaj največja višina britanske rakete je

bila le 165 kilometrov, francoske pa 140 kilometrov. Raketa uporablja eksplozivno gorivo in ima zato izredno močno konstrukcijo, da izdrži močan pritisk. Stene rakete »Lambda« so iz jekla, vendar še ni povsem gotovo, da so dovolj močne in jih bodo zato še preizkušali.

Japonski strokovnjaki se bodo morali spoprijeti še z enim problemom — to je z iskanjem ustreznega terena za izstrelitev rakete. Lahko bi se namreč zgodilo, da bi raketa padla na Zemljo nekje v Sibiriji ali da bi ogrozila ladje ali letala nad Pacifikom. Vendar upajo, da bodo do prihodnjega leta, ko naj bi raketo izstrelili, prebrodili vse težave. Strokovnjaki predvidevajo, da jim bo raketa »Lambda« posredovala vrsto podatkov o radioaktivnih pasovih, ki obkrožajo zemljo in do katerih se do sedaj prodrele le ameriške in sovjetske rakete.

Torin je že davno veljal kot izrazito delavsko mesto Italije in se je prav v zadnjem času uvrstil med milijonska mesta sveta. Gramsci in drugi voditelji naprednega delavskega gibanja so imeli med proletariatom Torina močno zaledje. Protivojne demonstracije delavstva tega mesta so znane iz prve svetovne vojne in so na vrsti še danes. Tako je to delavsko mesto dalo velik delež tudi pri nedavni krizi italijanske vlade in pri preusmeritvi v levo celotne politike. — Največja tovarna tega delavskega mesta je Fiat, ki zaposluje skoraj 100.000 delavcev in izdelava približno 700.000 različnih vozi letno ter veliko število ladijskih motorjev, traktorjev in mehanizacije za vojsko. — Na sliki: oddelek ingotov del tovarne Fiat.

Evropa kupuje od Amerike

• Led na Mesecu

Po zadnjih raziskavah sovjetskih astronomov je led na Mesecu debel okoli 500 metrov. Do teh podatkov so prišli s posnetki, ki so jih napravile izstreljene sovjetske rakete.

Vprašanje, ki ga na drugi strani Atlantika najbolj pogosto postavljajo, je na videz zelo preprosto, ali bo Amerika sposobna stopiti v konkurenčno borbo z evropsko industrijo, ko bodo odpadle uvozne carine. Kot je znano je delovna sila v Ameriki

skoraj dvakrat dražja kot v Zahodni Evropi.

Tisti, ki zagovarjajo ameriško sposobnost, da se na gospodarskem področju odloči izhod, vidijo ameriške prednosti v naraščanju ameriškega izvoza. Ameriški izvoz se je lani dvignil na re-

kordno stopnjo 20 milijard dolarjev, medtem ko se je uvoz v ZDA zmanjšal na 14,5 milijard dolarjev. Uvoz se je zmanjšal kljub znižanju uvoznih carin, neprestanemu naraščanju produktivnosti dela v tujini in kljub temu, da so ameriške mezde dva do štirikrat večje kot v Evropi.

To pa ne pomeni, da so surovine, gorivo in energetski viri cenejši v Evropi. Evropski delavec je manj produktiven v primerjavi z ameriškim, ker je slabše izučen in ima na razpolago manj strojev. Da bi v Franciji izdelali 1 tona jekla je potrebno vložiti 21,5 ur na delavca, v Zahodni Nemčiji 17 ur, v ZDA pa samo 12 ur. Po ameriških podatkih so stroški proizvodnje v deželah Skupnega trga samo za 4 odstotke nižji kot v ZDA. V primerjavi z ZDA so stroški proizvodnje nekoliko nižji v Zahodni Nemčiji in Veliki Britaniji, medtem ko so v Franciji in Belgiji — a ameriški ravni.

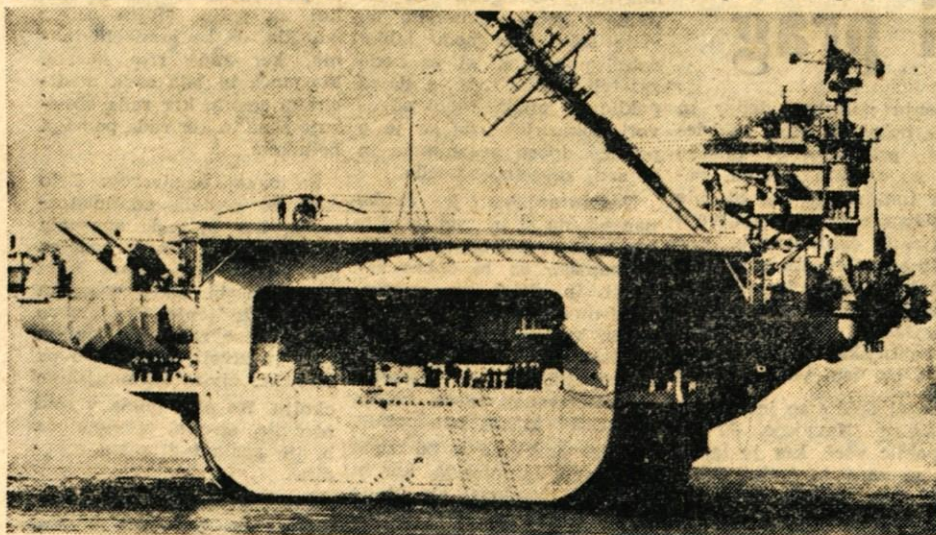
Razlike so precejšnje v posameznih vrstah industrije. Ker imajo bolj avtomatizirano proizvodnjo, se ameriška industrija lahko z uspehom kosa z evropsko v prodaji kmetijskih strojev, pisarniških strojev, električnih naprav in blaga, ki ga izdelujejo z bolj kompliciranimi stroji.

Zaradi visokih mezd ZDA niso sposobne, da se konkurovajo z blagom, ki zahteva večjo porabo delovne sile. Sem spadajo predvsem izdelki za široko potrošnjo, precizni aparati, tranzistorji, snemalne kamere, porcelan, posoda, čevlji, preprog.

V proizvodnji avtomobilov, gospodinskih strojev in radijskih sprejemnikov pa so možnosti približno na obeh straneh enake.

Na izvoznih tržiščih pomenijo cene včasih precej manj kot kakovost. V tej smeri imajo ZDA precejšnje prednosti. Nemška tovarna »Volks wagen« na primer kupuje velike količine pločevine v ZDA, ker menijo, da je ta vrsta pločevine najboljše kakovosti v ZDA. Lani je ta tovarna kupila v ZDA 20 odstotkov vseh jeklenih pločevin.

Nekatere ameriške prednosti hitro izginjajo, ker Zahodna Evropa vedno več sredstev odmerja avtomatizaciji proizvodnje in pocenjuje surovine. Čeprav evropske mezde ne prestopajo rastejo, bo Evropa uživala glede tega še lep čas prednosti. Ameriški gospodarski strokovnjaki pričakujejo, da bodo večje mezde evropskih delavcev povečale kupno moč in s tem omogočile ameriški blagu vstop na evropsko kopno.

Največja letalonosilka, 75.000 ton težka ladja »Constellation«, je zaplula po odprtem morju, da bi jo preizkusili. To ladjo so začeli graditi že pred leti. V decembru mesecu leta 1960 pa je izbruhnil na ladji požar. Ladja je bila takrat še v gradnji. V ognju je našlo smrt 50 delavcev, ki so delali na ladji. Po tej nesreči so menili, da je ladja izgubljena. Pozneje so jo v zelo kratkem času desetih mesecev dokončali. 320 metrov dolga ladja ima okoli 4000 mož posadke. Letalonosilka lahko sprejme okoli 100 letal. Letalonosilko »Constellation« prištevajo med največje vojne ladje na svetu. Ladja je prvo nevarno preizkušnjo odlično prestala. Izplavati je morala na odprto morje skozi znan brooklynški most.

Kako veselo živijo!

Mislil sem, da je Pariz mesto šansonov, toda teh ni več veliko. Zdaj je stoletje ameriških popevk in zima twistov. Sansoni pa so ostali edina privlačnost nekaterih znanih pariških zabavišč. Veselo živimo v tem stoletju! Kraus, Paul Anka, Armstrong in Bellafonte potujejo od ulice do ulice in prepevajo v molih in durih o ljubezni, dekletih in sreči.

Kadar govoriš s komerkoli o Parizu, navadno sleherni pomisli na noči v nočnih zabaviščih, na dobro francoske wine in dekleta iz ulice Saint Denis. Sele potem... nekje daleč je tisti Pariz, ki ga priporočajo turistični vodiči.

»TRGOVEC Z BELIM BLAGOM«

Veselo živimo! Vse popoldne sem iskal po bulvarjih Saint Germaina tiste lajnarje, o katerih je bilo že toliko napisanega. Spomnil sem se Sopova. (»Na bulvarju Saint Germain se lajnar oglašajo dan za dnem...«) — Sel sem in ga hotel najti, a ni ga bilo. Le mesar je v majhni mesarnji pripeval percu v radiu... I lov... Zvečer sem bil na Pigallu. To je kraj največjih pariških nočnih zabavišč. Ko sva s prijateljem stopila iz metroja, je pristopil nekdo v usnjenem suknjiču in nama ponudil zavojček fotografij z golimi dekleti. Isti prizor se je ponovil naslednjega dne pred vrati notredamske cerkve. Podoben obraz, podoben usnjen suknjič, podobna tudi cena.

— Deset frankov.
Prijatelj je šaljivec in preizkusil je moža.
— Dva franka.
Mož se je sunkovito obrnil in hotel oditi. Toda čez hip se je vrnil.
— Dobro, dajte mi dva franka.

Zasmejala sva se; mož pa je hitro izginil.

Prvi vtis je nekoliko klavrn. Spomnil sem se na tovariša, ki mi je pripovedoval, da ni varno s 25 franki hoditi po Pigallu. Če te dobi policija in če pri tebi ne najdejo več kot 30 frankov — te

imajo za potepuha. In ob raciji (teh res ni malo!) te preprosto zapro.

ZABAVA 20. STOLETJA

Večer sva presedela v zakotnem lokalu. — Pred vrati je stal mladenič v fraku in vabil mimoidoče. — Vstopnina — 3 franke in pol.

Soba, v katero sva potem vstopila, je bila podobna podeželski kino dvorani. — Od nekod je prišel črnc in naju odpeljal do mize. Pila sva pivo. Za zavoso je igral magnetofon moderne in manj moderne ameriške popevke.

Ta večer se je zvrstilo pred srednje polno dvorano na odru 15 deklet, ki so počasi ob ameriških popevkah, kos za kosom odlagale obleke. Druga za drugo. Tu je bila simpatična imalatka, nekoli-

ko postarana Charlotte, bili sta tudi dve sestri, ki nista imeli več kot 16 let.

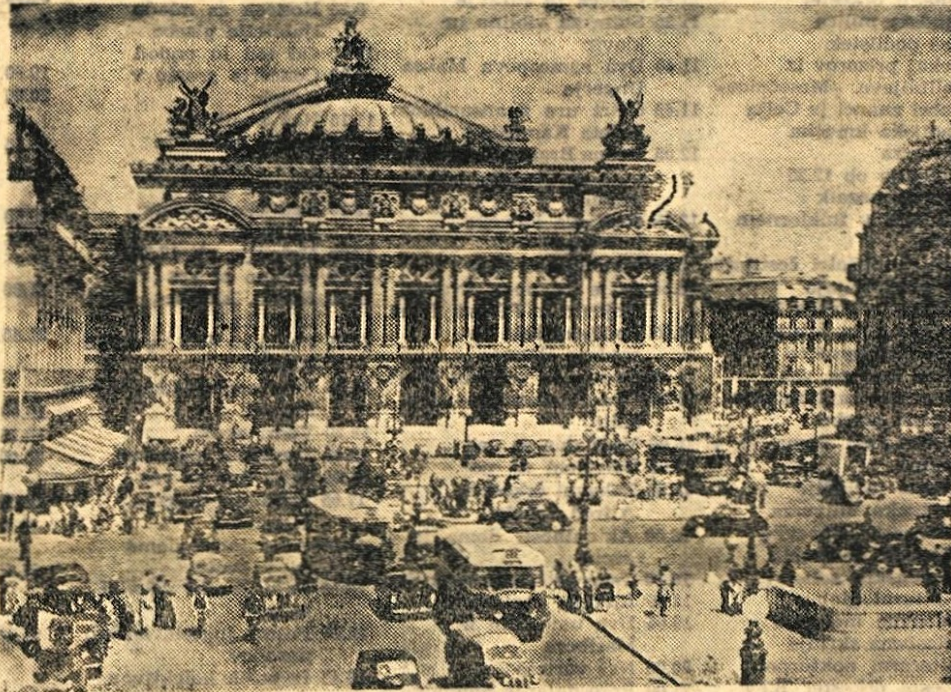
Vse skupaj je velika beda. Rokavice, pri katerih se ta moderni obred civilizacije 20. stoletja začne, so bile tako izrabljene, da so gledali izza njih nohti. Kup majhnih neokusnosti, ki so priča sreči in veselemu življenju. V dvorani pa so sedeli — in tako sedijo 365 dni v letu — izpiti in ostareli obrazi. Tam je bil tudi neki italijanski vinski trgovec, ki je vpil in tolkel ob mizo, če so bili odmor predolg; in potem tudi zeleni pubertetniki, ki po kavarinah in cestah spoznavajo življenje.

Za pivo sva plačala po 9 frankov steklenice (blizu 2000 dinarjev). Tako se je končal ta veseli večer.

SE ENA ZGODBA NOČI

Ime ji je Madeleine. 18 let ima in sleherni večer — maja bo eno leto — postopa po znani ulici Saint Denis. Ena izmed tisoč pariških deklet je, ki se jo da kupiti za večer. — 30 frankov in večerja. Ima prikupen ovalen obraz in nekoliko motne oči. Za razliko od drugih, ki se se privadile svojemu delu, ji je nerodno hoditi mimo moških, ki bulijo vanjo, jo ogledujejo in ocenjujejo njene noge, prsi, boke in vrat. Celo njena sramežljivost jim godi.

Madeleine ni samo ena. V ulici Saint Denis jih je nič koliko. Pa ne samo tam. — Zgodbe teh deklet pa so si za las podobne. Revščina in beda! Ras veselo živimo. — J. K.

Pogled na Pariz v urah močnega prometa. Trg pred palačo Académie Nationale de Musique je dobesedno zasičen s prometnimi vozili.

Izsiljevalci pod meniško kuto

STIRJI MENIHI IZ MAZARINA NA SICILIJU SO S SVOJIMI POMAGACI CELA STIRI LETA IZSILJEVALI IN ROPALI TAMKAJSNJE PREBIVALCE

Pred kratkim se je v Mesimi na Siciliji začelo sojenje štirim menihom in njihovim pomagačem, ki so obtoženi, da so dolga leta strahovali in izsiljevali prebivalce Mazarina, ki so imeli kaj pod palcem. Ljudje, ki so vse dole živeli v strahu, kdaj se bodo neznani izsiljevalci spomnili tudi nanje, so si končno lahko oddahnili. Skoraj vsakdo ve kaj povedati »nesveto« življenju »svetih« očetov. Nastopilo bo torej zelo veliko prič in bo tako sojenje trajalo več mesecev. Ker Cerkev za sedaj še ni ničesar ukrenila proti svojim iztirjenim služabnikom, ti prihajajo pred sodišče v meniških haljah, z bradami, križi in rožnimi vencami. Zaras nenavadna sodba, ki privablja k največji dvorani Palače pravice veliko več ra-

dovednežev, kot jih ta more sprejeti. Menihe brani deset advokatov, med njimi tudi najslavnejši italijanski advokat — 83-letni Francesco Carneluti.

PRVI GRIZLJAJ: MESTNI LEKARNAR

Izsiljevalci vsekakor niso bili mnenja, da iz malega raste veliko, ampak so za vsak primer začeli kar na veliko. Od edinega lekarnarja v mestu, ki je prvi dobil grozilno pismo, so kar takoj zahtevali 2 milijona lir. Torej: denar ali pa smrt. Preplašeni apotekar ni vedel, kaj naj stori. Nedorogo za tem sta ga obiskala dva meniha iz bližnjega samostana in povedala, da so tudi menihi dobili anonimno pismo, v katerem jim neznanci ukazujejo, da morajo posredovati

pri nečastnem postopku menjanje lastnika denarja.

Lekarnar ni imel toliko denarja in je izročil menihom le pol milijona dinarjev. Ker pa je še kar naprej prejemal grozilna pisma, in to z vedno bolj resno vsebino, je zbral še preostali del svojega »davka«. Potem je imel mir. Razbojniki so se obrnili k drugim meščanom. Ta je plačal 2 milijona, drugi 1 milijon, tretji spet manj. Vse je bilo odvisno pač od tega, kako so izsiljevalci posameznika ocenili. Tudi duhovnikom niso prizanesli. — Tako je na primer kapucinski starešina iz Sirakuze plačal 300 tisoč lir, neki brat Konstantin pa pol milijona.

KRVAVA GROZNJA

Pri najbogatejšem posestniku v tem kraju, od katerega so zahtevali kar 10 milijonov lir, se je pa zataknilo. Čeprav ni zaprosil za pomoč policije, je vseeno

sklenil, da ne plača niti lire. Sele po pogostih obiskih 83-letnega meniha Karmela, ki je bil že desetletja spovednik njegove družine, je bogataš obljubil 250 tisoč lir. Toda menih ni odnehal s svojim prepričevanjem, bogataš je bil pa tudi trdovraten. Nekega dne sta ga med sprejemom s člani družine napadla maskirana neznanka. Eden ga je ranil v nogo. Na poti v bolnišnico je poslastnik umrl. Sele sedaj se je v vso to stvar začela vmešavati policija. Vdova se je bala za otroka in ni ničesar povedala o izsiljevalnih pismih in o obiskih starega meniha. Vdova je na zahtevo izsiljevalcev plačala še milijon lir.

NEPISMENI VRTNAR JE KRIV

Nekdo je napadel policaja, ki je vodil preiskavo o umoru in o izsiljevanjih. V bližnjem grmu je pustil

puško. Policija je kmalu ugotovila, da pripada nekega domačina. Našli so oba napadalca, ki sta hitro povedala, da sta dobivala ukaze od menihov in njihovega vrtnarja. Vrtnarja so pripravili, menih pa so bili le zaslizani, vendar so vztrajno zaničkali vsako krivdo. Imeli so srečo, zakaj vrtnar se je v zaporu obesil in so tako lahko zvalili vso krivdo nanj. Te bilke so se kmalu oprijeli. Složno izjavljajo, da je bil vrtnar vodja bande, da jih je teroriziral in jim ukazoval, naj nagovarjajo žrtve, da plačajo določene vsote denarja.

Seveda jim tega nihče preveč ne verjame, saj bi bilo nemogoče, da bi nepismeni in neuki vrtnar zmogel tako organizacijo, razen tega pa so menihi z velikim veseljem uporabljali »prislužen« denar. Velike gostije (ob mešani družbi) so bile v sa-

(Nadaljevanje na 9. strani)

Radio

Poročila poslušajte vsak dan ob 5.05, 6., 7., 8., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30. Ob nedeljah pa ob 6.05, 7., 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30 uri.

SOBOTA - 17. marca

8.05 Poštarček v mladinski glasbeni redakciji
8.35 Ali vam ugaja
8.55 Radijska šola za nižjo stopnjo
Dubrovnik
9.25 Odmevi iz starega Dubrovnika
9.40 Improvizacije za tri instrumente
10.15 Od tod in ondod
11.00 Zabavni zvoki
11.15 Angleščina za mladino
11.30 Uvertura in scene iz Wagnerjevih oper
12.05 Kvintet Niko Stritof ob spremljavi Stihir fantov
12.15 Kmetijski nasveti - Ing. Gvido Fajdiga: Organizacija čedenja na velikih in malih obratih
12.25 Melodije ob 12.25
13.30 Pihalni orkester JLA
13.45 V tričetrtinskem taktu
14.00 Simfonična suita
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.20 Napotki za turiste
15.25 Trije veliki zabavni orkestri
15.40 Mariborski ženski vokalni kvintet
16.00 Vsak dan za vas
17.05 Gremo v kino
17.50 Ray Conniff s svojim orkestrom
18.00 Aktualnosti doma in v svetu
18.10 Iz Puccinijeve Tosce
18.45 Okno v svet
19.05 Domači zvoki v plesnem zaporedju
20.00 Zabavne melodije
20.20 Korporala se drži smola
20.50 Za prijeten konec tedna
22.15 Oddaja za naše izseljence
23.05 Plesna glasba

NEDELJA - 18. marca

8.35 Vedri zvoki
7.15 Zabavna glasba
7.35 Izletnikom na pot
8.00 Mladinska radijska igra
8.50 Pesmi o pomladi poje otroški pevski zbor RTV
9.05 Z glasbo v novi len
9.49 Dve podobni iz pregnanstva
10.00 Se pomnite tovariši
10.30 Scenska kantata za soliste
11.30 Nedeljska reportaža
11.50 Glasbena medigra
12.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - I.
13.30 Za našo vas
14.00 Zbor Slovenske filharmonije
14.15 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - II.
15.15 Trikrat pet
15.30 Od ceter do velikega orkestra
16.00 Humoreska tega tedna
16.20 Svirje biseri iz Verdijevih partitur
17.05 Klavir v ritmu
17.15 Radijska igra

18.20 Humoreska ter intermezzo za violino in klavir
18.30 Sportna nedelja
19.05 Glasbena panorama
20.00 Izberite melodijo tedna
20.45 Zabavni zvoki
21.00 Iz glasbene geografije Evrope
22.15 Orkestri in solisti jugoslovanskih radijskih postaj
23.05 Plesna glasba

PONEDELJEK - 19. marca

8.05 Popevke in melodije za vas
8.40 Trije češki plesi Fridricha Smetane
8.55 Za mlade radovedneže
9.25 Koncertni pianist Cor de Groot
10.15 Od tod in ondod
11.00 Pihalni orkester Ljudske milice
11.15 Naš podlistek
11.35 Nekaj prizorov iz Bellinijeve "Mesečnice"
12.05 Dobri znanci iz Celja
12.15 Radijska kmečka univerza
12.25 Melodije ob 12.25
13.30 Zvočni mozaik
14.00 Medigra v folklornem tonu
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.20 Violinska glasba iz Bolgarije in Srbije
15.40 Literarni sprehod
16.00 Vsak dan za vas
17.05 55 minut za ljubitelje operne glasbe
18.00 Aktualnosti doma in v svetu
18.10 Znanje melodije
18.45 Radijska univerza
19.05 Slovenske popevke
20.00 Koncert ansambla slovenskih solistov
20.50 Kulturni globus
21.30 Zabavne melodije
22.15 Glasbena skrinja
22.50 Literarni nočnoturno
23.05 Plesni orkester RTV Ljubljana
23.20 Za ljubitelje popevk in latinske ameriških ritmov

TOREK - 20. marca

8.05 Zborovske skladbe Antona Hajdriha
8.20 Glasba ob delu
8.55 Radijska šola za srednjo stopnjo
9.25 Arije in intermezzi
10.15 Izberite melodijo tedna
11.00 Koncert za gočalni kvartet
11.15 Napredujte v angleščini
11.30 Zvočna mavrica
12.05 Veseli hribovci so v gosteh
12.15 Kmetijski nasveti
12.25 Melodije ob 12.25
13.30 Domači napeti izpod zelenega Pohorja
13.50 Cetr ure z majhnimi ansambli
14.05 Radijska šola za višjo stopnjo
14.35 Skladatelj Pavle Merku
15.20 Deset minut ob šegavi klaviaturi
15.30 V tork nasvidenje
16.00 Vsak dan za vas
17.05 Izbor iz Čajkovskega
18.00 Aktualnosti doma in v svetu
18.10 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe
18.45 S knjižnega trga

19.05 Veliki zabavni orkestri tega tedna
20.00 Poje Komorni zbor RTV Ljubljana
20.30 Radijska igra
21.43 Majhna satira za klavir
21.50 Deset minut z zabavnim zborom Norman Luboff
22.15 Uvod v glasbo 20. stoletja
23.05 Popevke in plesne melodije
23.05 Nočni akordi

SREDA - 21. marca

8.05 Orkestralna skladba za prijeten konec tedna
8.55 Pisan svet pravljic in zgodb
9.25 Melodije na tekočem traku
10.15 Od tod in ondod
11.00 Hitri prsti
11.15 Človek in zdravje
11.25 Suita za violino in klavir
11.40 Dva samospeva Maksa Ungerja
11.45 Cetr ure z ansambлом Jožeta Kampiča
12.05 Ileana Bratuš-Kacjanova poje slovenske narodne pesmi
12.15 Radijska kmečka univerza
12.25 Melodije ob 12.25
13.30 Arije iz oper Evgenij Onegin in Pikova dama
14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo
14.35 Godala in zabavni zbori
15.20 Dva skladatelja - dve suiti
16.00 Vsak dan za vas
17.05 Soferjem na pot
17.50 Zabavni orkester Alfred Scholz
18.00 Aktualnosti doma in v svetu
18.10 Tega ne slišite vsak dan
18.45 Ljudski parlament
19.05 Dva umetnika iz Maribora
20.00 Naš variete
21.00 Prvo dejanje Smetanove opere "Prodana nevesta"
22.15 Po svetu jazza
22.45 Glasbena medigra
22.50 Literarni nočnoturno

CETRTEK - 22. marca

8.05 Otroški kotiček
8.20 Od Urala do Apeninov
8.55 Radijska šola za višjo stopnjo
9.25 Zabavni orkester Les Baxter
9.40 Pet minut za novo pesmico in Pozdravi za mlade risarje
10.15 Od tod in ondod
11.00 Zaključni prizor opere Adriana
11.15 Ruski tečaj za začetnike
11.30 Druga simfonija
12.05 Ansambel Mileta Vitka
12.15 Kmetijski nasveti
12.25 Melodije ob 12.25
13.30 Poje Mariborski komorni zbor
13.50 Od frotrota do cha-cha
14.15 Trije samospevi Ivana Zajca
14.27 Pianist Dušan Trbojevič igra dva lastna plesa
14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo
15.20 Orgle in orglice
15.30 Turistična oddaja
16.00 Vsak dan za vas
17.05 Koncert po željah poslušalcev

18.00 Aktualnosti doma in v svetu
18.10 24 kapric za violino solo
18.34 Sonata za cembalo
18.45 Kulturna kronika
19.05 Radi bi vas zabavali
20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov
20.45 Zabavni orkester Raphaela
21.00 Literarni večer
21.40 Simfonietta
22.15 Naši tehniki vam predvajajo
22.45 Paul Anka in Doris Day
23.05 Češka klavirska sonata 18. stoletja
23.35 Plesna glasba

PETEK - 23. marca

8.05 Operni zbori
8.40 Sovjetska zabavna glasba
8.55 Pionirski tehnik
9.25 Kotiček za mlade ljubitelje glasbe
10.15 Od tod in ondod
11.00 Concerto grosso v a-molu
11.15 Naš podlistek
11.35 Vesele melodije
12.05 Trio Lodic igra domače viže
12.15 Radijska kmečka univerza
12.25 Melodije ob 12.25
13.30 Igramo za vas
13.50 Flauta, klarinet, fagot in še kaj
14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo
14.35 Poje sopranistka Eileen Farrell
15.20 Vedri zvoki
15.45 Jezikovni pogovori
16.00 Veak dan za vas
17.05 Spominu Sergeja Djagileva
18.00 Aktualnosti doma in v svetu
18.10 Poje Zenski vokalni kvartet
18.25 Pesmi jugoslovanskih narodov
18.45 Iz naših kolektivov
19.05 Ruleta zabavnih melodij
20.00 Zabavni orkester RTV Beograd
20.15 Tedenski zunanjepolitični pregled
20.30 Novi posnetki s pianistom Acijem Bertoncljem
21.00 Hammond orgle, mandoline in kitara
21.15 Oddaja o morju in pomorščakih
22.15 Iz opere "Rona"
22.35 Melodije za lahko noč
22.50 Literarni nočnoturno
23.05 Iz ustvarjanja naših skladateljev

SREDA - 21. marca

19.00 Angleščina za mladino
19.15 Ameriške popevke
20.00 Dva stara italijanska mojstra
20.30 Ruski tečaj za začetnike
20.45 Pol ure z našimi pevci zabavne glasbe
21.15 Zabavna orkestra Ray Anthony in Ray Conniff
21.40 Dunajski valčki

CETRTEK - 22. marca

19.00 Zabavni orkestri tega tedna
20.00 I. in II. dejanje opere "Rodolinda"
21.40 Izložbeno okno

PETEK - 23. marca

19.00 Zapišite narek
19.15 Pevka Lilijana Petrovič
20.00 Druga simfonija
20.50 Orkester Alfred Scholz
21.00 Španska pesmarica št. 74
21.30 Nenavadne zgodbe iz znanosti in domišljije
21.45 Jazz ob 21.45

TOREK - 20. marca

19.00 Zgodba o ovčki oblačku TV slikanica
18.10 Bibi - otroški risani filmi
18.20 Kosilo v zgodnji pomladi - kuharski nasveti
18.40 S kamero po Afriki
19.05 Sodobna kirurgija
19.30 TV obzorik
20.00 TV dnevnik
20.20 Propagandna oddaja
20.30 Triperesna detelja - zabavno propagandna oddaja
21.30 Portreti in srečanja
22.00 TV dnevnik II

SREDA - 21. marca

19.00 Zapišite narek
19.15 Pevka Lilijana Petrovič
20.00 Druga simfonija
20.50 Orkester Alfred Scholz
21.00 Španska pesmarica št. 74
21.30 Nenavadne zgodbe iz znanosti in domišljije
21.45 Jazz ob 21.45

PETEK - 23. marca

19.00 Zapišite narek
19.15 Pevka Lilijana Petrovič
20.00 Druga simfonija
20.50 Orkester Alfred Scholz
21.00 Španska pesmarica št. 74
21.30 Nenavadne zgodbe iz znanosti in domišljije
21.45 Jazz ob 21.45

Drugi program

SOBOTA - 17. marca
19.00 Operetna in lahka glasba
20.00 Dirigira Andre Cluytens
20.35 Plesni zvoki
21.15 Jazz na koncertnem odru
22.15 Sobotni ples

NEDELJA - 18. marca

12.00 Nedeljski koncert ob dvanaestih
13.10 Ljubezenski dvospevi
14.00 Zabavni orkester Raphaela

14.30 Suk in Čajkovski
15.15 Evropa v ritmu
19.00 Kaleidoskop zabavnih melodij
20.00 II. dejanje opere Andre Chenier
20.45 Mednarodna radijska in televizijska univerza
21.00 V nedeljo ob desetih zvečer
22.15 Sonata številka 1 za klavir
22.40 Popevke na tekočem traku

TOREK - 20. marca

19.00 Komorna soareja
20.00 Naši skladatelji - mladim poslušalcem
20.15 Za ljubitelje modernejših plesnih ritmov
20.50 Tri premiere iz jugoslovanskega repertoarja
21.30 Moderna radijska in televizijska univerza
21.45 Jazz ob 21.45

SREDA - 21. marca

19.00 Angleščina za mladino
19.15 Ameriške popevke
20.00 Dva stara italijanska mojstra
20.30 Ruski tečaj za začetnike
20.45 Pol ure z našimi pevci zabavne glasbe
21.15 Zabavna orkestra Ray Anthony in Ray Conniff
21.40 Dunajski valčki

CETRTEK - 22. marca

19.00 Zabavni orkestri tega tedna
20.00 I. in II. dejanje opere "Rodolinda"
21.40 Izložbeno okno

PETEK - 23. marca

19.00 Zapišite narek
19.15 Pevka Lilijana Petrovič
20.00 Druga simfonija
20.50 Orkester Alfred Scholz
21.00 Španska pesmarica št. 74
21.30 Nenavadne zgodbe iz znanosti in domišljije
21.45 Jazz ob 21.45

TOREK - 20. marca

19.00 Zgodba o ovčki oblačku TV slikanica
18.10 Bibi - otroški risani filmi
18.20 Kosilo v zgodnji pomladi - kuharski nasveti
18.40 S kamero po Afriki
19.05 Sodobna kirurgija
19.30 TV obzorik
20.00 TV dnevnik
20.20 Propagandna oddaja
20.30 Triperesna detelja - zabavno propagandna oddaja
21.30 Portreti in srečanja
22.00 TV dnevnik II

SREDA - 21. marca

19.00 Zapišite narek
19.15 Pevka Lilijana Petrovič
20.00 Druga simfonija
20.50 Orkester Alfred Scholz
21.00 Španska pesmarica št. 74
21.30 Nenavadne zgodbe iz znanosti in domišljije
21.45 Jazz ob 21.45

PETEK - 23. marca

19.00 Zapišite narek
19.15 Pevka Lilijana Petrovič
20.00 Druga simfonija
20.50 Orkester Alfred Scholz
21.00 Španska pesmarica št. 74
21.30 Nenavadne zgodbe iz znanosti in domišljije
21.45 Jazz ob 21.45

NEDELJA - 18. marca

10.00 Kmetijska oddaja
10.30 Suša - film iz serije Veter
15.00 Sportno popoldne - državno prvenstvo v sabljanju
18.00 Koncert narodne glasbe
19.00 Svetovno prvenstvo v umetnem drsanju
20.15 Sedem dni
21.00 S festivala dokumentarnega in kratkometražnega filma
21.30 Natečaj Evrovizije za pesem Evrope 1962

PONEDELJEK - 19. marca

19.00 Mozart v nevsakdanjih zasedbah
20.00 Veliki plesni orkestri in zabavni zbori
20.30 Napredujte v angleščini
20.45 Poje zbor RTV Zagreb
23.00 Rendez-vous z glasbo

TOREK - 20. marca

19.00 Komorna soareja
20.00 Naši skladatelji - mladim poslušalcem
20.15 Za ljubitelje modernejših plesnih ritmov
20.50 Tri premiere iz jugoslovanskega repertoarja
21.30 Moderna radijska in televizijska univerza
21.45 Jazz ob 21.45

SREDA - 21. marca

19.00 Angleščina za mladino
19.15 Ameriške popevke
20.00 Dva stara italijanska mojstra
20.30 Ruski tečaj za začetnike
20.45 Pol ure z našimi pevci zabavne glasbe
21.15 Zabavna orkestra Ray Anthony in Ray Conniff
21.40 Dunajski valčki

CETRTEK - 22. marca

19.00 Zabavni orkestri tega tedna
20.00 I. in II. dejanje opere "Rodolinda"
21.40 Izložbeno okno

PETEK - 23. marca

19.00 Zapišite narek
19.15 Pevka Lilijana Petrovič
20.00 Druga simfonija
20.50 Orkester Alfred Scholz
21.00 Španska pesmarica št. 74
21.30 Nenavadne zgodbe iz znanosti in domišljije
21.45 Jazz ob 21.45

TOREK - 20. marca

19.00 Zgodba o ovčki oblačku TV slikanica
18.10 Bibi - otroški risani filmi
18.20 Kosilo v zgodnji pomladi - kuharski nasveti
18.40 S kamero po Afriki
19.05 Sodobna kirurgija
19.30 TV obzorik
20.00 TV dnevnik
20.20 Propagandna oddaja
20.30 Triperesna detelja - zabavno propagandna oddaja
21.30 Portreti in srečanja
22.00 TV dnevnik II

SREDA - 21. marca

19.00 Zapišite narek
19.15 Pevka Lilijana Petrovič
20.00 Druga simfonija
20.50 Orkester Alfred Scholz
21.00 Španska pesmarica št. 74
21.30 Nenavadne zgodbe iz znanosti in domišljije
21.45 Jazz ob 21.45

PETEK - 23. marca

19.00 Zapišite narek
19.15 Pevka Lilijana Petrovič
20.00 Druga simfonija
20.50 Orkester Alfred Scholz
21.00 Španska pesmarica št. 74
21.30 Nenavadne zgodbe iz znanosti in domišljije
21.45 Jazz ob 21.45

Kino

SOBOTA - 17. marca

»Center« - francoski film HIROSIMA, MOJA LJUBEZEN ob 16., 18. in 20. uri premiera nemškega barvnega filma MOMPTI ob 22. uri
»Storžič« - angleški barvni VV film SAFIR ob 10., 16., 18. in 20. uri, premiera domačega filma SREČALI SE BOMO ZVEČER ob 22. uri
»Svoboda« - premiera domačega filma SREČALI SE BOMO ZVEČER ob 21. uri
»Krvavec Cerklje« - ameriški barvni film VIKINGI ob 19.30 uri

NEDELJA - 18. marca

»Center« - francoski film HIROSIMA, MOJA LJUBEZEN ob 14., 16., 18. in 20. uri
»Storžič« - nemški film ZAKON V SENCJI ob 13. in 21. uri, angleški barvni VV film SAFIR ob 15., 17. in 19. uri
»Svoboda« - domači film SREČALI SE BOMO ZVEČER ob 14., 16., 18. in 20. uri
»Cerklje Krvavec« - ameriški barvni film CS VIKINGI ob 15., 17. in 19. uri
»Predvor« - francoski film PUSTOLOVŠČINE CASANOVE ob 15.30 uri
»Senčur« - francoski film PUSTOLOVŠČINE CASANOVE ob 18.30 uri

PONEDELJEK - 19. marca

»Center« - francoski film HIROSIMA, MOJA LJUBEZEN ob 16. in 20. uri, ob 18. uri nastopa ansambel »Borisa Franka s svojimi Kranjci«
»Svoboda« - francoski film HIROSIMA, MOJA LJUBEZEN ob 19. uri
»Storžič« - francoski film HIROSIMA, MOJA LJUBEZEN ob 10. uri, domači film SREČALI SE BOMO ZVEČER ob 16., 18. in 20. uri
»Cerklje Krvavec« - ameriški barvni film CS VIKINGI ob 15., 17. in 19. uri
»Predvor« - francoski film PUSTOLOVŠČINE CASANOVE ob 15.30 uri
»Senčur« - francoski film PUSTOLOVŠČINE CASANOVE ob 18.30 uri

TOREK - 20. marca

»Center« - nemški barvni film MOMPTI ob 16., 18. in 20. uri
»Storžič« - francoski film HIROSIMA, MOJA LJUBEZEN ob 10. uri, domači film SREČALI SE BOMO ZVEČER ob 16., 18. in 20. uri
»Cerklje Krvavec« - ameriški barvni film CS VIKINGI ob 15., 17. in 19. uri
»Predvor« - francoski film PUSTOLOVŠČINE CASANOVE ob 15.30 uri
»Senčur« - francoski film PUSTOLOVŠČINE CASANOVE ob 18.30 uri

SREDA - 21. marca

»Center« - nemški barvni film MOMPTI ob 16., 18. in 20. uri
»Storžič« - francoski film HIROSIMA, MOJA LJUBEZEN ob 10. uri, domači film SREČALI SE BOMO ZVEČER ob 16., 18. in 20. uri
»Cerklje Krvavec« - ameriški barvni film CS VIKINGI ob 15., 17. in 19. uri
»Predvor« - francoski film PUSTOLOVŠČINE CASANOVE ob 15.30 uri
»Senčur« - francoski film PUSTOLOVŠČINE CASANOVE ob 18.30 uri

CETRTEK - 22. marca

»Center« - nemški barvni film MOMPTI ob 16., 18. in 20. uri
»Storžič« - francoski film HIROSIMA, MOJA LJUBEZEN ob 10. uri, domači film SREČALI SE BOMO ZVEČER ob 16., 18. in 20. uri
»Cerklje Krvavec« - ameriški barvni film CS VIKINGI ob 15., 17. in 19. uri
»Predvor« - francoski film PUSTOLOVŠČINE CASANOVE ob 15.30 uri
»Senčur« - francoski film PUSTOLOVŠČINE CASANOVE ob 18.30 uri

PETEK - 23. marca

19.00 Zapišite narek
19.15 Pevka Lilijana Petrovič
20.00 Druga simfonija
20.50 Orkester Alfred Scholz
21.00 Španska pesmarica št. 74
21.30 Nenavadne zgodbe iz znanosti in domišljije
21.45 Jazz ob 21.45

Jesenice »RADIO«

16. marca ameriški film HUDICEV UCENEC
17. do 19. marca italijanski CS film SLADKO ŽIVLJENJE
20. do 21. marca jugoslovanski film VZKIPELO MESTO
22. do 23. marca indijski barvni film MATI INDIJE

Jesenice »PLAVZ«

15. do 16. marca jugoslovanski film ZAKA SFINGE MOLCE
17. do 18. marca ameriški film HUDICEV UCENEC
19. do 21. marca italijanski CS film SLADKO ŽIVLJENJE
22. do 23. marca jugoslovanski film VZKIPELO MESTO

Zirovnica

17. marca ameriški CS film POT OKOLI SVETA V 80 DNEH
18. marca jugoslovanski film ZAKAJ SFINGE MOLCE
21. marca jugoslovanski film HUDICEV UCENEC

Dovej - Mojštrana

17. marca jugoslovanski film ZAKAJ SFINGE MOLCE
18. marca ameriški barvni film JAGUAR, GOSPODAR DZUNGLE
22. marca italijanski CS film SLADKO ŽIVLJENJE

Koroška Bela

17. marca jugoslovanski film VZKIPELO MESTO
18. marca ameriški barvni CS film POT OKOLI SVETA V 80 DNEH
19. marca ameriški film HUDICEV UCENEC

Ljubno

17. marca italijanski film RIMLJANKA ob 19.30 uri
18. marca italijanski film RIMLJANKA ob 16. uri
18. marca nemški barvni film NASVIDENJE FRANCISKA ob 19. uri
19. marca nemški barvni film NASVIDENJE FRANCISKA ob 19. uri

Kropa

17. marca jugoslovanski film SKUPNO STANOVANJE ob 20. uri
18. marca ameriški film DVANAJST JEZNIH MOZ ob 15. in 19.30 uri
22. marca poljski barvni film PODMORNICA ORAO ob 19.30 uri

Skofja Loka »SORA«

17. marca nemški film INDIJSKI NAGROBNI SPOMENIK ob 18. in 20. uri
18. marca nemški film INDIJSKI NAGROBNI SPOMENIK ob 9.30, 17. in 20. uri
20. marca nemški film ZADNJI BO PRVI ob 20. uri
21. marca nemški film ZADNJI BO PRVI ob 18. in 20. uri
22. marca jugoslovanski film ABC STRAHU ob 20. uri
23. marca jugoslovanski film ABC STRAHU ob 18. in 20. uri

Četrtek - 22. marca

»Center« - nemški barvni film MOMPTI ob 16., 18. in 20. uri
»Storžič« - francoski film HIROSIMA, MOJA LJUBEZEN ob 10. uri, domači film SREČALI SE BOMO ZVEČER ob 16., 18. in 20. uri
»Cerklje Krvavec« - ameriški barvni film CS VIKINGI ob 15., 17. in 19. uri
»Predvor« - francoski film PUSTOLOVŠČINE CASANOVE ob

dom družina moda

Kdaj je pravi čas?

Prav gotovo ste že slišali tako pogost stavek iz otroških ust: »Mama, kje si me kupila?« Medtem ko predšolskemu otroku odgovarjamo na vprašanje z izmišljenimi storijami o štorčiji, željni glavi ali reki; vendar taka razlaga ne more več zadovoljiti otroka, ki je prekoratil deseto ali enajsto leto. Morda bi se vam zdelo, da je tako majhnemu otroku nesmiselno pripovedovati o odnosih med oardslimi in o delovanju spolnih organov. Posebno je to važno za deklice, saj te prej stopijo v pubertetno obdobje kot dečki. Lahko bi se zgrozili nad statistikami, iz katerih bi spoznali, kolikšnem procentu telesnih poškodb je vzrok prav nepoučenost mladežga človeka, ki stopa v dobo dozo-revanja.

Duševna starost je pri otrocih različna, zato starši sami opazijo, kdaj je pravi čas, da se dečku ali deklici povedo razlike med spoloma. Če je otrok radoveden in sprašuje, to pomeni, da je o toča premišljeval in hoče razjasnitve. Mladšemu pove-mo le preprostejše stvari, ki naj jih razume, da ga ne bi kasneje begale in bi se mu-čil z nerazjasnjenimi osnov-nimi pojmi. Posebno je va-žen način, kako otroku po-vemo za nas sicer »delikat-

no« stvar, ker so nas mogoče v tej miselnosti vzgojili; otroku pa jo moramo pove-dati preprosto, naravno, brez nerazumljive sramežljivosti. Če tega ne bomo storili, si bo otrok poiskal razlago drugje, na cesti in v knjigah. Ne odlagajte s tem na neki »jutri«, ker si s tem le pri-znate, da se bojite govoriti o najbolj naravnih funkcijah človeškega telesa; bodite vendar veseli, da je vaš otrok postal toliko »odrasel«, da se z njim lahko »pametno« po-govarjate in ga pripravljate za srečno življenje. Otroku mora čutiti ob vaših besedah, da mu zaupate, da ga imate za odraslega. Vse dru-gače je, če mu to poveste vi. Otroci se bo spominjali vaše prijazne razlage in bo kas-

neje sam prišel k vam s svo-jimi problemi, da bi mu po-magali. — Če je potrebna zdravniška pomoč, vam otrok tega ne bo zameril, ko mu boste razložili, da ima tudi vaše znanje neke meje. Ne sme pa dobiti občutka, da nič ne veste, ker bo sicer iskal odgovore na vprašanja na neprimernem mestu, ali pa, da se nočete o tem po-govarjati, ker vas je sram. Otroku bo dobil vtis, da je v vsej zadevi nekaj grdega, sramotnega. Zapri se bo va-se in se mučil z nerešenimi vprašanji ali pa bo začel v drugo skrajnost, ki lahko vo-di v različne razvade in ki mu lahko pustijo posledice za vse življenje.

Samo od staršev je odvis-no, če bo otrok dobil od tega vprašanja pravičen odnos in bo njegovo življenje v tem pogledu srečno. Nedavno je izšla knjiga, ki se ukvarja prav s tem vprašanjem in je namenjena vsem staršem z doraščajočimi otroki. Knji-ga »Matjaž in Alenka« He-lene Puharjeve (izdala Zve-za prijateljev mladine) vam bo prijateljsko svetovala, ka-ko se je treba lotiti tega vprašanja.

Krznno kot kravata

Zadnjič mi je kolega oči-tal, kam vse smo si ženske nadele krzno in usnje: na glavo, za vrat, na rokavice, na čevlje. Sedaj čaka samo še eno tako »originalno« mi-sel, potem pa bo. Kadar mo-ški molčijo, pomeni, da jim je nekaj všeč, kadar pa jim ni, to tudi povedo na ta ali oni način. Kadar pa gre za njihove modne novosti, pa jih ni bolj konservativnih kot so oni. Kar spomnite se, kakot so se branili hlač brez roba. Za žensko je dolžina krila ali velik ovratnik ali majhen malenkost. Da bi se pa človek odpovedal navad-nemu robu, za katerim se nabira prah, ne — to pa ne. Sicer se nisem hotela ravno jeziti nanje, toda kako so se branili tega — predvsem sta-rejši — je žež od sile. Sicer pa se znajo pogovarjati mla-di fantje cele četrt ure samo o kavbojskih hlačah. Hotela sem, da bi zaprlo samo vsein-tistim, ke ne marajo, da se modna spreminja. Za leto-njo modo kravat so predlagali krzno. Ne kakšne ovčje imitacije; krzno mora

biti pravo, kratkodlako in mehko. Ponkod jih sicer že nosijo, vendar je vprašanje, ali bodo všeč večini moškim. Moram reči, da krznena kra-vata daje prav lep vtis, po-sebno še, če je izdelana iz dragocenežga krzna. Prav ta-ko pa bo najbrž tudi ovira, da se ne bo razširila med vse »uporabnike« kravat (da spet ne omenjam njihovega nazadnjaštva v oblačenju).

VOLNA V MODI

Volna že prej časa prevla-duje na programu modnih ustvarjalcev. Zdaj so moder-ne grobo pletene obleke, pa spet gladke, zdaj spet boucle. Zadnja beseda mode pa je kvačkana jopa, pulover ali celo obleka. Pletene so po-vsem enostavne in delo hi-treje napreduje kot s plete-njem; najbolj pogosto je stebričasto kvačkanje. Upo-rabljamo pa kvačko številká tri do pet. Tako jopico na-vadno paspuliramo v kon-trastni barvi, kar prav tako nakvačkamo.

MALI NASVETI

● Kruh lahko uporabi-te tudi pri čiščenju mast-nih madežev na blagu: s kruhom postavite ma-dež, nanj pa nakapajte alkohol, pri tem madeža ne smete drgniti.

● Usnjenih rokavice ri treba prati v vodi ali al-koholu, če so umazane, in se jim barva že slabo po-zna, zdrgnite jih s sveži-mi drobtinami, pa bodo spet kot nove.

● Morda ste že opazili kako vam sedaj, ko ste se vrnili s hribov lepo pristo-ja modra barva k zagore-lemu obrazu. Če drugega ne, si kupite svileno ruto modre barve.

● Že res, da vas je ogr-lica drago stala, a je zato še vseeno ni treba nositi k navadnemu puloverju za službo ali v šolo. K špor-tni obleki nosite barvaste ogrlice, ki jih brez težav lahko sami nabereite; zelo primerne so lesene. Že nekaj časa pa so v modi verižice, ki jih nosimo k športni obleki in prav ta-ko tudi manj slovesni po-poldanski. Taka zapestni-

ca sicer stane okoli dva tisoč dinarjev, okoli vratu in okoli roke pa se lahko ovije tudi stari počrneli obesek, ki staagorikat obesek, ki ste ga tako radi nosili k črnemu pu-loverju.

● Prav gotovo se nobe-no dekle več ne brani no-siti naočnike tudi na ulici. Nikomur sedaj ne pride na misel, da bi vas zato podcenjeval. Oblika okvi-rov je sedaj raznovrstna in se ravna po modi; mar-sikateri obraz šele z očali postane zanimiv. Treba se je samo navaditi nekaj pravil vedenja, če nosite očala; odpovedati se mo-rate bleščetim okraskom, neredu v torbici, kjer se očala drgnejo ob glavnik in podobno, zmečkanemu robcu in hudo resnemu pogledu ali celo žalostne-mu pogledu izza okvirov.

● Če se niste odločili za bluzo k spomladanske-mu kostumu, poskusite iz-brati med svilenim pikča-stim materialom — letos znova med prvimi na listi vzorcev.

TORBICE

Končno se vam je izpolnila velika želja; kupili ste veliko torbico, ki ste jo hodili gledat že precej časa. No, in sedaj ste naenkrat spoz-nali, da take velike torbice res ne kaže nositi ob vseh prilož-nostih. Ne tolažite se s tem, da se nosijo velike torbice tudi ob večernih prireditvah. Če je ve-lika torbica še tako elegantna, bo pri večerni obleki delovala prav odbijajoče. Zato je vse-lekter primernejše, da se odlo-čite za skromnejšo obliko. Če jo nameravate nositi po ves-dan. Razen tega se bo to po-znalo tudi pri ceni in bo osta-lo še za majhno večerno tor-bico. Ni res, da so vse torbi-ce drage; tudi skromnejše se

dobijo, le poiskati jih je treba in pogledati prodajalca tudi za hrbet po policah.

Cenene torbice iz polivinila, ki kaj slabo imitirajo usnje in obliko el' gantnih torbic raje ne kupujte. Pripravne bi bile samo za deževno vreme in to res samo takrat. Sportnih tor-bic je najmanj, posebno takih za na ramo, kot jih rada no-sijo mlada dekleta. Z malo spretnosti lahko prenovimo staro oguljeno torbico z živah-nim blagom v karo vzorcu ali pa z njim prevlečemo polvinil-asto torbico. Zraven sodijo še šal, rokavice in baretke v istem vzorcu.

Najmanj je v trgovinah s torbicami na izbiro poznovo-poldanskih in večernih torbic. Črne torbice v obliki dolnih pisemskih ovitkov so že malce predolgočasne. Nekatere torar-ne so se sicer oprijele mode pozlačenega usnja, vendar tor-bice iz tega usnja niso najbolj solidno izdelane. Od časa do časa se prikažejo tudi lepe črne torbice iz semiš usnja, z obliko iz leta 1930 in kovinsko veri-žico. Primerne so predvsem za gledališče in jih nosimo k sve-čano-resnim oblekam.

Moda predlaga za popoldne torbice za v roko a ne več v obliki pravokotnika, ampak v obliki kvadrata. Morda imate še v omari torbico brez ročaja in z ozkim pasom u na hrbtni strani. Če se ni ogul-e-na ali se da prenoviti, bo hie-na obliha ustrezala zabavnim zadnje mode. Za črno lahko torbico ne velja več, da se no-si samo zvečer, ampak jo re-čemo tudi: podnevi, seveda če imajo črni lakaste konice in mogoče še pete.

Skrozi trnje do zvezd

Lawrence Harvey o sebi

Mladega angleškega igralca Laurencea Harveya smo pri nas spoznali šele v filmu »Pot v visoko družbo«, tako kot večji del svetovnega občinstva. In vendar je posnel svoj prvi film že leta 1948 in nato do leta 1958 še 18, tako da si je v svoji domovini že pred omenjenim delom utrdil položaj. Po »Poti v visoko družbo« je nastopil naravnost triumfalen pohod v Hollywood, ni pa se izneveril tudi angleškemu filmu. Pot do zvezdnitva je težka in mnogokrat dolga in prav tako ni vedno lahko biti filmski zvezdnik. To bomo lahko razbrali tudi iz naslednjih misli Laurencea Harveya, ki jih je zapisal pod konec lanskega leta, ko se je mudil v Angliji na snemanju Glenvilleovega filma »Poletje in dim«.

Nikoli doslej se še nisem tako dosledno posvetil eni vrsti gledališke umetnosti. Prej sem se vedno – kot kakšna nemirna žuželka – spretaval med filmom in odrom. Kjerkoli je bila kakšna privlačna vloga, ki sem jo enostavno moral zaigrati – sem šel tja. To je bilo čudovito življenje! To so bile priložnosti, da razvijem ves svoj igralski talent v vedno različnih vlogah, ki so me

Film

sillile, da se naučim novih in novih načinov igralskega izraza. Samo na odru sem se poskusil s Shakespearom in klasiki, s sodobno komedijo in dramo, s Čehovim, Turgenjevim in komedijo Restavracije. Večje raznolikosti si ni mogoče misliti! Moj duh je bil vedno napet, nikoli se nisem prepustil mrtvili ali enostranosti.

Da pred nekaj meseci nisem nikoli mislil na to, da bi se z vsemi silami posvetil enemu samemu področju. – Toda po uspehu »Poti v visoko družbo«, ko so me omenjali kot kandidata za Oscara, sem se odločil, da utrdim svoj položaj na platnu. Potem ko bi se enkrat popolnoma uveljavil v filmu, pa bi se lahko spet radostno povrnil k razmetavanju svoje igralske energije, kakor sem bil navajen prej.

Ko sem spoznal, da sem za večino ljudi – posebno v Ameriki – malone »čez noč rojena zvezda« in da se čudijo, od kod sem se vzel, je bil to velik udarec za moj igralski jaz. Ni bilo prijetno pomisliti, da me sprašujejo po mojih izkušnjah – ko sem že toliko preigral. – Ljudje niso vedeli, da imam za seboj dokaj trdno podlago sodelovanja v angleških in evropskih filmih ter številnih odskih vlog. Vse to delo, ki sem ga sam tako visoko cenil, zanje sploh ni obstajalo!

ZA VSAKOGAR NEKAJ

Zato sem si izbiral filme, ki me bodo približali vsem vrstam filmskega občinstva. »Alamo« me je na

Claudia Cardinale

primer predstavil ljubiteljem Johna Waynea in akcijskega filma. Filmu »Butterfield 8« sta zagotavljala popularnost Elizabeth Taylor, ki jo zelo občudujem kot pravo igralko in pisatelja Johna O'Hare. Vojni film »Dolgi, Kratki in Visoki«, ki sem ga posnel v Angliji, je moj ljubljeneč. V »Devici« pa sem nastopil s Shirley MacLaine, oboževano igralko, ki ne more pogrešiti, v zgodbi, ki bo razburila razmišljajoče duhove.

V Hollywoodu sem se zato toliko zadrževal, ker sem želel utrditi položaj, ki sem si ga pridobil v filmu zaradi uspeha »Poti v visoko družbo«. Mislim, da sem zdaj ta namen dosegel, ko sem posnel vrsto filmov za vrsto različnih gledalcev. Vendar pa se ne mislim za vedno ustaliti v Hollywoodu.

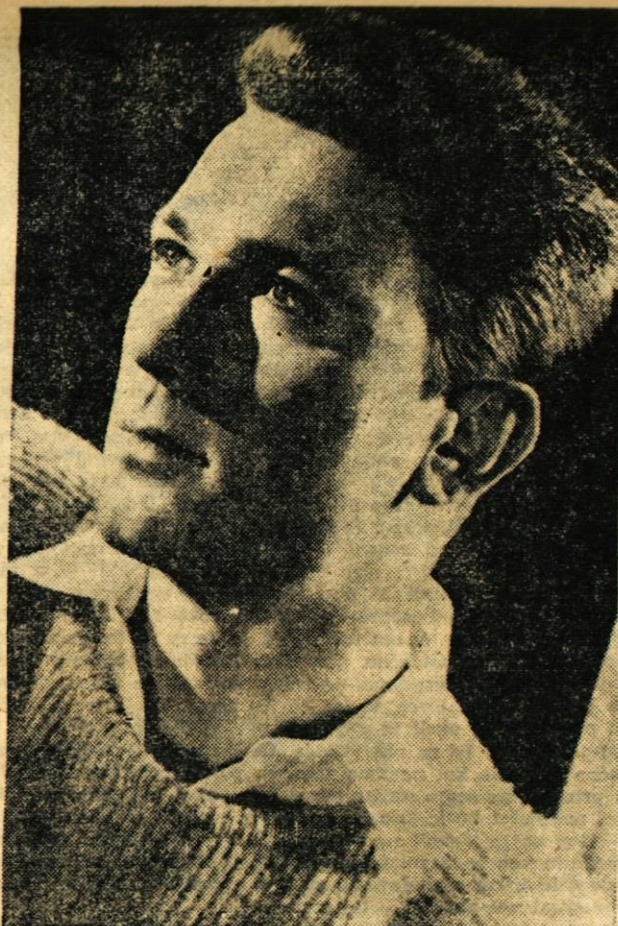
Ta bo vedno filmska prestolnica sveta z najboljšimi tehnikami in z najboljšo organizacijo dela. Toda nekaj je na življenju v Hollywoodu – in ne vprašajte me, kaj je to – kar vpliva na njegove pre-

bivalce kot uspavalna droga. Morda je milo podnebje tisto, ki uspava. Toda res je, da ambicija tukaj medli. – Ljudje vedno žele, da bi nekaj storili – toda tega ne store.

Čeprav se bom kmalu vrnil v Hollywood, ne verjamem, da bi se spet tako izključno posvetil filmu. V prihodnje bom omejil svoje filmske nastope in si privoščil več časa za gledališče.

Moram biti zvest sebi kot igralcu, čeprav je denar mamljiva stvar – in denar se pri filmu zasluži, če se ne v gledališču. Toda vsekakor mi je oder potreben in to ne zaradi kakšnega prezirljivega mnenja o filmu, ki ga nasprotno zelo občudujem. Toda razumeti morate, da sem šel tudi skozi prav težaške gledališke preizkušnje, kjer sem poskušal, se motil in uspeval.

Odkar sem začel kot študent, je bil vedno moj konč-

Ob Simone Signoret je Laurence Harvey v filmu »Pot v visoko družbo« odigral svojo prvo veliko vlogo, ki mu je odprla pot do svetovnega občinstva in v Hollywood.

ni cilj – izbrusiti svoj talent do take popolnosti, da bo služil mojemu ustvarjalnemu delu tako popolno, kot deli mojega telesa služijo mojim telesnim potrebam. Morda se to sliši idealistično, pa je vseeno izvedljivo. Dokler bom igralec, moram vedno težiti za največjo popolnost.

jo. Zakaj bi se omejeval? Grem, kamorkoli me vodi moj igralski instinkt.

Sem klepetave narave in imam smisel za pustolovščine. Nič nimam proti, da zadnji trenutek pospravim in odpotujem, če tako nane-e. Nova okolja in novi obrazi so vabljivi. Všeč mi je, če se srečujem z ljudmi in da opazujem, kakšen vtis sem napravil nanje in oni name. Vse to nam nudi čudovita doživetja. In ta napravijo, da živimo in ne le obstajamo – toda mnogo ljudi samo obstaja. – Dušan Ogrizek

Pevka Lola Novaković je za kratek čas morala prekiniti delo pri filmu, da bi odšla v poročno dvorano. Prejšnji teden se je znana pevka, ki snema filmsko komedijo skupaj z beograjskim nogometašem Sekularcem, poročila kar na hitrico. Uro po poroki je bila Lola Novaković že spet v filmskem ateljeju, kjer so pod reflektorji proslavili ta srečen dogodek. Na sliki: Sekularcem in Lola Novaković s steklenico vinjaka. Prikupna pevka, ki je v sredo zvečer odpotovala skupaj z Jožetom Privškom na tekmovanje Evrovizije v Luksemburg, se je poročila z Borom Kragujevičem, profesorjem za telesno vzgojo.

Izsiljevalci pod meniško kuto

(Nadaljevanje s 5. strani)

mostanu, kot izjavljajo okoliški prebivalci, na dnevnem redu. Neka ženska, ki je stalno obiskovala samostan, je povedala, kakot ji je menih v svojem govoru razložil, da so tudi menihi samo ljudje in morajo poiskati način, da se osvobodijo za vzvišena razmišljanja in molitve.

Te dni so bili štirje menihi premeščeni iz svojih udobnih samic v nekoliko manj udobne samice v stavbi mestnega zapora. Dobili so celo lisice na roke, ki nič kaj ne pristojajo k meniškemu kompletu. Izid te nenavadne sodbe z velikim zanimanjem spremlja vsa italijanska javnost, svoj odnevpaj je našla tudi drugod po svetu.

Guy nas je pogledal in tiho nadaljeval: »Prepričan sem, da nikoli ni imela kaj posebno dobrega v življenju. Stara je komaj petdeset let in večkrat se čudim, kaj namerava početi v prihodnjih petindvajsetih letih, saj zanjo, moram končati univerzo, odslužiti vojsko in se končno nekje zaposliti in — pri vragu — minilo bo petnajst let. Če bom sploh kdaj uspel.«

Guy je s srditimi očmi bruhal besede. »Vraga, res je, oropati hočem igralnico, če nam bo le uspelo napraviti načrt, kako naj to storimo. In če mi bo kdo pripovedoval karkoli o morali ali etiki, mu bom pljunil v oči.« Nenadoma se je zarežal. »Toda svoji ubogi sivolasi materi ne morem naprtiti še pogrebne računa. K temu bi moral pristeti še prevoz svojega mrtvega trupla iz Renoja. Toda vse kaže, da naša stvar lepo napreduje. Včeraj smo se sicer osramotili, ko smo zasledovali oni preklesti tovarnjak. Danes pa že prav resno govorimo o ropu v Haroldovem klubu.« Skomignil je z rameni. »Prav, morda je tako prav. Ne vem, česa vsega smo zmožni in prepričan sem, da je z vami tudi tako. Morda smo končno le štirje otročaji, ki niso zmožni česa velikega.«

Guy se je sklonil naprej in sklenil roke nad kolena. »Pripravimo torej načrte, kajpada, če sta tudi Brick in Jerry za to. Pripraviti je treba vse potrebno, in to natančno, tako da v Renoju ne bomo propadli. Obrisi morajo biti jasni. Preračunati je treba možnosti in videti, če bomo imeli sploh dovolj močne živce, kadar bo šlo zares. To je treba storiti, ne pa samo posedati tod okoli in govoriti.«

Meja Nevade bo za nas ločnica. Če bo izza nje videti še vse skupaj resnično in ne le kot neumna zamisel, potem pojdimo dalje. V nasprotnem primeru pa samo smuknimo v Reno, spet poiščimo poletni zaslužek in ves naš načrt bo le šala, ki nas bo nasmejala in poživila naše potovanja. Guy se je zleknil na sedežu. »Če ste drugačnega mnenja, me kar zdaj vrzite ven in zagotavljam vam, da nikdar več ne bom spregovoril besede o tem, kar nameravamo ali smo nameravali storiti, pa tudi vas ne bi rad slišal več govoriti o tej stvari.«

Brick je zavril pri cestnem znamenju in potem zavil v Ecklanderjev bulvar. »In kakšni so komentariji?« je dejal.

»Prav,« se je Jerry obrnil proti zadnjim sedežem in zamišljeno nagrbnil ustnice. »Osebo nimam kakšne posebne potrebe po kopici denarja. Toda takšen načrt me zanima. Primojdu, kar očaral me je.« Govoril je tiho in mirno, toda oči so mu žarele in opazil sem, da mu je roka, s katero je držal cigareto, podrhtevala, tako da je njen dim uhajal v majhnih, valovitih oblakih. »In še bolj bi me zanimal, ko bi resno poizkusili naše načrte. To kar je povedal Guy, zveni prikupno. Le samokresa nočem nositi, »nabasanega« pa še posebej ne. In če bi ga kdorkoli hotel vzeti s seboj, tedaj ne bom zraven. Ako mislite resno, vam bom pomagal oropati Haroldov klub. Toda nikomur se ne sme pripetiti kaj žalega. Zame je vse skupaj le neke vrste igra in nočem, da bi kogarkoli ranil s samokresom.«

Zavili smo v Prerijsko ulico, kjer je stanoval Guy. Brick je dejal: »Al!«

»Vrag naj vzame moje pomisleke,« sem počasi dejal. »Soglašam z vami. To, kar sta povedala Guy in Jerry, je kar prijetno. «Zatem smo vsi pogledali Bricka.

Ta se je počasi nasmehnil in se obrnil, da bi videl one na zadnjem sedežu. »Ce je tako,« je skomignil z rameni, »soglašamo. Sam sem se odločil že včeraj popoldne.« Verjetno sem bil videti presenečen, zakaj Brick se je zasmejal in spet obrnil naprej. »Kaj je, Al?« je malce zasmehljivo dejal. »Misliš, da si edini, ki je premišljeval o vsej stvari?«

Nisem odvrnil, le nasmehnil sem se, saj je imel prav. Vsega sem se zavedal, saj bi moral vedeti, da nisem edini, ki se je odločil za ta podvig.

Na desni se je pojavila Guyjeva hiša. Pokazal sem nanjo. »Zavij na vozišče do hiše,« sem dejal Brisku, »in potem nazaj do lope.«

Brick je zavil na privoz, posut z ugaski, in ustavili smo se ob prostorni, staromodni, dokaj neugledni hiši, kjer je živel Guy z materjo. Na zadnjem kraju parcele je bila stara, lesena garaža. Brick je zavril pred njenimi vrati in izklopil motor.

»Gremo lahko k tebi?« sem vprašal Guya. »Je mati v službi?«

»Seveda,« je dejal in odprl avtomobilska vrata na svoji strani. Odprl je eno krilo velikih vrat garaže in vstopili smo za njim. Guy je obrnil staromodno porcelansko stikalo in visoko pod tramovi so se prižgale tri žarnice. Bile so zaprte, vendar so dajale svetlobo in notranjost garaže je nenadoma postala svetla, tako da smo lepo videli. Celo oddaljeni koti so bili rahlo razsvetljeni.

»Mar garaže nihče ne upravlja?« sem vprašal Guya.

Odkimal je. »Ne. Odkar je umrl moj oče, je nihče ne uporablja. Prej smo imeli avtomobil. Prepričan sem, da mati v zadnjih petih letih ni bila več kot dvakrat tukaj.«

Razgledoval sem se okrog sebe. »Se zgodi, da lahko kdorkoli privohlja okrog in pogleda noter?«

Guy je dejal: »To se še ni zgodilo. Na vratih je zapah in lahko jih zapremo z notranje strani. Najbližji sosedje so dobrih petdeset jardov od tod, pa še stari povrhu. Sicer pa is oglejte okna.«

Pogledali smo okna ob stranskih stenah in opazili, da so bila črna.

Guy je dejal: »Ko sem bil v višji gimnaziji, sem si tukaj hotel urediti temnico. Okna sem zalepil, špranje na stenah in vratih pa sem zamašil s strešno lepenko. Tale prostor je popolnoma temen. Sicer tod okoli nihče ne hodi, če pa pride, sploh ne more videti luči v notranjosti.«

Vsi so me pričakovali pogledali in pokazal sem proti zadnjemu delu garaže. Tam je v kotu stala nekakšna stara kočija brez enega kolesa. Os ji je podpirala lesena klada. »Sedite!« sem dejal in stopil proti kočiji.

Zlezli smo nanjo. Bila je stara kočija z dvema usnjenima sedežema in visokimi blatniki nad vsakim kolesom. Blatniki so bili nekoč iz umetnega usnja, toda to je zdaj razpadlo in pokazala se je platnena podloga. Jerry se je zazibal na sprednjem sedežu in s spodnjega dela kočije se je dvignil oblak prahu. »Prav, Al! Kako bomo potovali v Reno, da nas nihče ne bo opazil?«

Oglasil sem se z zadnjega sedeža, kjer sem sedel poleg Guyja: »Kupili bomo rabljen avtomobil. Ford, Chevrolet ali Plymouth. Model 49 in 50, ne prestar in ne preveč nov. Podoben mora biti številnim drugim avtomobilom. Nekdo izmed nas ga bo moral kupiti v kakšnem drugem mestu, morda celo v drugi državi (zvezni; op. prev.), vendar pod napačnim imenom in naslovom. Kupil pa bo tudi majhno rabljeno prikolico, neodrejene zunanosti, prav takšno kakor avtomobil. «Ozrl sem se po veliki, stari garaži. Vso opremo bomo spravili tukaj. Tudi priprave bomo opravili tule in verjemite mi, dela bo dovolj.«

Nadaljeval sem. Podrobno sem jim opisal Tinin načrt, le tega nisem dejal, da je njen. Zaradi tega tudi nisem imel najčistejše vesti, vendar zdaj ni bil trenutek, da bi jim povedal resnico. Tu in tam me je Jerry prekinil s kakšnim vprašanjem, na katerega sem mu odgovoril. Ko sem končal, je imel še celo vrsto vprašanj. Potem je pogledal prisotne in prikimal. »Vseč mi je,« je dejal. »Zdi se mi imeniten. Boljšega si sploh ne bi mogli misliti.«

Brick je pokimal. »Kar dobro zveni, prekleto dobro.« Nasmehnil se je Guyju.

»Odličen je,« je zamrmral Guy. »Vseč mi je. Pričenjam premišljevanje, če ne bi morda zares...« Utihi je, se zastrmel v prazno in zamišljeno vrtil oči. »Hej!« je dejal sladko in se nam zarežal. »Četrtega julija!« (Ameriški nar. praznik; op. prev.)

Se vedno smo ga brez besede gledali.

»Poglejte,« se nam je zadovoljno nasmejal. »V katerem letnem času je Reno najživahnejši? Kdaj je v Haroldovem klubu največ ljudi in zmešnjave? Kdaj je poln gostov in tujcev iz vseh koncev?«

Tedaj smo ga razumeli in srce mi je pričelo divje biti. Odgovoril sem: »V tednu rodea. Ob koncu tedna po prazniku četrtega julija!«

»Tako je, prijatelji! In kdaj največ zaslužijo v Haroldovem klubu? Kdaj imajo največje dohodke, tako da bi tudi mi odnesli polna prgišča?«

»Četrtega julija,« smo navdušeno vzdiknili v odgovor.

»Točno! In kako so ljudje tedaj oblečeni? Vsaj tri četrtine moških, ki jih srečate?«

Nisem bil prepričan, kaj misli. »V kavbojske obleke?«

»V kavbojske obleke, pa brade imajo,« je dejal Brick in glas mu je vztrepetal. »Velike črne brade.«

»Prav,« je dejal Guy s tihim in resnim glasom. »Pravi in umetni zaslisi tor brki — ob rodeu jih je polno mesto. Četrtega julija pa še posebej. In tako mi povejte, dobri prijatelji, kdaj je najboljši čas za krajo v Haroldovem klubu? Kje in kdaj pridejo širje roparji s širokokrajnimi klobuki, potisnjenimi na oči, skritimi za mršaviimi umetnimi bradami v kakšen lokal, ne da bi jih kdo opazil? Kje in kdaj se lahko prijeti kaj takega?«

Smehljaje se in ves živčen od vznemirjenja je Brick dejal: »Haroldov klub! V tednu rodea! Četrtega julija!«

Zrak je bil naelektriziran. Sedeli smo in strmeli drug v drugega kakor srečni norci. V tistem navdušenju bi nam skoraj popokale glave. Brick je z žarečimi očmi počasi dejal: »Dobil sem nekaj denarja, srednjo vsoto. Imam ga v chikaški banki. Rad žrtvujem toliko, da bomo kupili avtomobil in prikolico.« Ostali smo kar molčali, le prikimavali smo kakor v transu.

Na dveh zarjavelih žeblih na pobeljenem zidu za nami je visel star kočijaški bič, Jerry ga je smel in ga zavijtel nad namišljenim konjem. Potem je zaklical, kakor v filmih o zahodnem delu Združenih držav. »Haroldov klub,« je dejal in se zvito nasmehnil. »Izstopite!« Pri zadnji besedi je pomežiknil name, kakor da me namerava ubiti.

Vsa zamisel pred tem sestankom ni imela trdne opore in se ni zdela realna. Zdaj pa, ko smo tiho sedeli v stari kočiji in vsak zase razmišljali o njej, me je prvokrat v resnici vsega prevzela. Lahko bi se res zgodilo, da bi ležal na umazanem, s cigaretami ogorki posutem poju v Renoju sredi Nevade s kroglo v glavi. Krog mene bi stali strmeči tujci, telo pa bi bilo še toplo, vendar brez diha. Zdela se mi je, da preživljam zadnje dni svojega življenja.

VIII.

Komaj trideset minut kasneje sem nameraval vse skupaj obrazložiti Tinu. Brick nas je zapeljal nazaj v internat. Sporazumeli smo se, da se bo odpeljal o Chicago z nočnim vlakom — gre le za dveipolurno potovanje — in zjutraj dvignil denar v banki. Popoldne bo lahko že na predavanju. V internatu ne bodo pripovedovali, da je odšel, in ostali prav gotovo ne bodo opazili, da je bil z doma.

Potrkal sem na Tinina vrata. Oglasila se je in tiho sem dejal: »To sem jaz, Al.« Ključ se je zavrtel, vrata so se odprla in mednje je stopila Tina s sprašujočim pogledom. Nosila je dolgo haljo s pasom. Preko rame sem videl, da je imela na majhni zeleni mizici poleg naslonjača svoj pribor za manikiranje, stekleničko laka za nohte in gorečo cigareto na pepelniku. Tina se je umaknila, da bi vstopil. Stpil sem mimo nje, sedel na kavč in se zastrmel v Tinin stol. Sedla je, vzela cigareto in me prijazno, vendar začudeno pogledala.

Jure in grascak

Jure je bil tako lačen, da mu je grdo krulilo po želodecu. Sel je ravno mimo cesarjevega vrta in zagledal se je v zlatordeča jabolka, ki

Potem so Jureta izpustili. Doma je vsa družina jokala, vzdihovala, kaj bo pa zdaj.

»Vse bo dobro,« se je zasmel Jure in naročil je očetu, naj si po vsej vasi izposodi čimveč pšenice. Na domačem vrtu je zabil v zemljo kol, okrog njega pa nasul velik kup pšenice.

In drugo jutro je rekel cesarju:

»Veličanstvo, tukaj, kjer je zabit kol, je središče sveta, če ne verjamete, pa sami izmerite. Kolikor pa je žitnih zrn v tem krogu, toliko je zvezd na nebu, lahko preštejete, če ne verjamete.«

Cesar si ni vedel kako pomagati in je pustil pogumnega dečka na svobodi.

mlada rast

so se vabljivo sklanjala čez ograjo.

»Saj cesar je bogat, ne bo se mu poznalo, jaz bi se pa najedel za prvo silo,« je pomislil Jure in že splezal na ograjo, od tod pa na jablano. Toda še preden je utegnil odtrgati en sam sad, ga je obkolila cesarska straža in že so ga gnali pred samega cesarja. Zadržal se je nanj, prav nič po cesarsko: »Lorej ti si tisti smrkevec, ki mi krađe jabolka! Čakaj, sem pohalinsko, posvetil ti bom. Če mi do jutri, preden vziđe sonce, ne izmeriš, kje je središče sveta in presteješ vseh zvezd na nebu — gorje ti! V ječo te vržem za vse žive dni.«

Lep šopek za mamico

Ježek

Boris takrat še ni bil v partizanih. Zbiral je za našo vojsko prožje in opravljal druge važne naloge.

Nekega dne se je peljal s kolesom v Turnišče pri Ptuj. Tam je imel skrito orožje za partizansko četo. Bombe si je naložil v aktovko in se pozno popoldne vračal v Ptuj.

Nenadoma mu je prekrizal pot ježek. Boris je stopil s kolesa, da bi ga prenesel na drugo stran ceste. Bal se je, da bi kdo ježka povozil. Ko ga je vzdignil, pa si je premislil: »Kar domov ga odnesem,« je rekel. Bombe v aktovki je prekril s papirjem, nanj pa je previdno položil ježka. Aktovko je zopet obesil na kolo in se odpeljal naprej.

Prispel je že na ptujski most, ko je opazil, da so tam nepričakovano postavili stražo. Boris je opazil Nemce šele takrat, ko se ni mogel nikamor več umakniti.

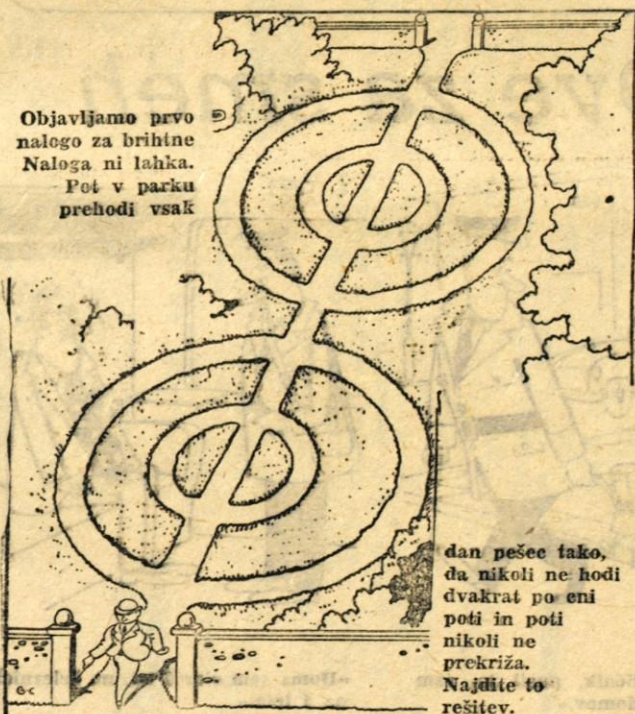
Zahtevali so legitimacijo. Na srečo jim jo je lahko pokazal. »Ze je mislil, da se bo poceni izmazal, ko je zaslišal poveljnikov glas: »Pokažite kaj nosite v aktovki!« »Ježka,« je odgovoril Boris in odprl aktovko le toliko, da ga je bilo videti.

mladi vedež

KLAVIR še danes ponekod imenujejo tudi piano ali pianoforte, ker je nanj mogoče igrati tiho (piano) in glasno (forte). To je instrument s pravokotno nameščenimi strunami. Predhodnika klavirja sta bila špinet in čembalo, ki se v zadnjem času spet uporabljata. Pri čembalu so strune pritrjene s posebnimi vzmetmi. Leta 1709 je Bartolomeo Christofori izdelal prvi klavir s kladivci. Ko je udaril po tipki, so švignila s klobučevino preoblečena kladivca proti strunam in se potem vrnila v svojo prvotno lego. Na tak način so zgrajeni klavirji tudi še danes, le da so mehanizmi precej izboljšani. Vsaka struna ima svoj dušilec iz filca. Podoben je nekakšnemu količku. Ta količek se pri udarcu na tipko dvigne, potem pa spet leže nazaj na struno, da ta preneha zveneti.

Klavir ima tudi dva nožna pedala. Če pritisnemo na desnega, zvenijo toni, ki jih udarjamo, dalje, če pa na levega, so igrani toni pridružen.

Objavljamo prvo nalogo za brhine. Naloga ni lahka. Pot v parku prehodi vsak

dan pešee tako, da nikoli ne hodi dvakrat po eni poti in poti nikoli ne prekriza. Najdite to rešitev. odraslimi

Usodno potovanje

(Lužiška pravljica)

Trije dobri tovariši: ogeljček, mehurček in slamica so se skupno napotili po žrnem svetu. Spotoma so naleteli na lužico, ki jo je v mokra tla vtisnilo konjsko kopito in niso vedeli, kako bi prišli čez to »morje«. Slednjič so sklenili, da se vleže slamica povprek čez vodo, ostala dva pa bi po njej prekoračila »morje«.

Ogeljček je šel naprej. Ko je bil sredi slamic, je za trenutek postal, da bi se ozrl malo naokoli. Pa se je od njegove vročine slamica zažgala in oba sta utonila.

Mehurček, ki se mu je že itak zdelo vse skupaj smešno, se je nad tem tako krohotal, da je počil.

Vse to je opazoval kamenček in je modro pripomnil: »Kdor se v nesreči drugemu smeje, ji tudi sam ne uide!«

Provincialno mesto, kjer se nikoli ne zgodi nič takega, kar bi razmajalo ljudi iz vsakdanje otopelosti. Dan je enake dnevu, teden tednu in tako v nedogled. Ko bi se le zgodilo nekaj, o čemer bi potem lahko govorilo vse mesto! Nikogar ne moti, če ni stvar že takoj na začetku čisto užitna. Zlohotno pritikanje opravi svoje. Iz nič se rodi senzacija. In na tako senzacijo so prebivalci čakali že nekaj let.

Nenadoma se je začelo zapletati okrog žene inženirja Prodika. — Eva Prodikova ni bila domačinka. Priselila se je od nekega. Ljudje se z mešanimi občutki spominjajo časov pred štirimi leti, ko je prvič prišla v mesto. Njen prihod je dvignil precej prahu. Srca moških so hitreje udarila in ženske so nevoščljivo staknile glave. Očarljiva plavalosa »pritepenka« — kakor so jo imenovali ženske — je budo ogrožala mirna, z naveličnostjo prepredena zakonska ognjišča. Ne po krivdi »pritepenke«, saj ni mogla nič za to, če je v nemala moška srca. Nekaj pa je bilo v Evi, kar je kmalu razorožilo prebivalce. Moškim je kmalu pomenila zgolj kot idol ženske lepote, ženskam po posebljeno krepost. In pri tem bi nemara tudi ostalo, če ne bi začela čas in dolgočasje spletati krog Eve nove zgodbe.

Lepega dne se je v mestu pojavil visokorasel tujec zagorelega obraza in lepega vedenja. Povprašal je za ulico, kjer je stanovala Eva Prodikova. — Glas o tem obisku se je kot blisk razširil po vsem mestu.

Moški so občudovali tujčev avtomobil, ki je stal pred Prodikovo hišo, ženske pa so skušale z očmi in ušesi prodreti skozi neme zidove Prodikovega stanovanja. Kaj neki se dogaja za zastrtimi okni?

»Inženir Prodik je na službe-

tujec je prenočil pri Evi! Mestne opraviljivke pa so vedele že več. Tujec je oče Evinega sina.

»Kaj ne vidite, kako je fant podoben očetu? Enake oči... enaka usta, pa lasje...«

Dogodek se je bolj in bolj zapletal. Dan pozneje so videli Evi v tujčevem avtomobilu in kmalu nato v kavarni pri zaupnem pomenku.

»Ste videli, kako nežno jo je prijel za roko?« so hitele v en glas

nje. Mesto je otrpnilo v pričakovanju nečesa velikega...

Okna hiš nasproti Prodikovega stanovanja so bila obljudena dolgo v noč. Skozi reže v zavesah so najbolj zagrizene varuške morale pritajenim dihom oprezale za dogodki pri Prodikovi. Prihodnje jutro so vedele povedati le toliko, da je pri Prodikovih dolgo gorela luč.

Preveč je bilo natolcevanja in pohujšljivih zgodbic. Zanje je zvedel

Človek se lahko zmoti

nem potovanju,« je zdajci završalo med ljudmi.

»Kakšna predrznost!« so ženske svetobliško sklepale roke in si pri tem želele, da bi bile na Evinem mestu.

In moški? Ti so občudovali tujčev pogum. Prekleto drzen ljubimec mora biti, da obišče svojo ljubico na moževem domu, ko je ta na službenem potovanju.

Med meščani so bili tudi taki, ki so malomarno zavračali sumničenja, češ: nikar ne napihujete stvari, saj vendar nimate dokazov, da Eva vara svojega moža!

Naslednje jutro nova »bomba«:

pripovedovati očitke, ki jih je priložnost obdarovala s tem kavar- niškim doživetjem. Saj, saj... kri ni voda!

Evi se je ob neki priložnosti celo zdelo, da je slišala besedo: candra! Ni vedela, da je namenjena njej.

Minili so trije dnevi in napočil je četrti. Pohujšanje je preraslo vse meje. Po mestu so krožile budo »okrogle« zgodbe, da jim je naposled z zanimanjem prislubnil celo »Pjer«, ki je veljal za najbolj razvpitega razvratnika v mestu.

Teden je minil in nenadoma se je vrnil inženir Prodik. Mračilo se je, ko je stopil v svoje stanova-

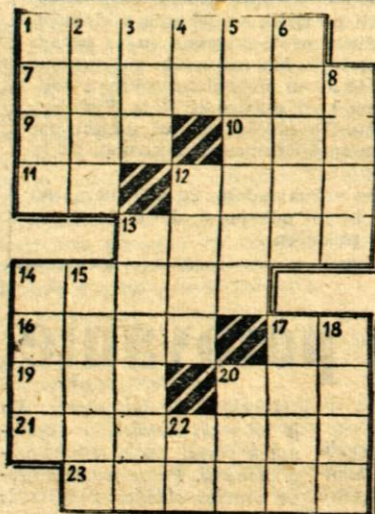
tudi inženir Prodik. Nasmehnil se je in dejal: »To so velike skrbi malega mesta. In vendar — kako majhni so ljudje!«

Istega dne je po mestu znova završalo.

»Tujec je Evin brat — zdravnik, ki se je po petih letih vrnil iz Etiopije!«

Najbolj vneti varuhi javne morale so zdaj s svetobliško bedastimi obrazy skomignili z rameni... Človek se lahko zmoti!

In zdaj? Zdaj pa na smrt dolgočasni čakajo na novo senzacijo... — S. Š.

REŠITEV KRIŽANKE ŠT. 13

Vodoravno: 1. streha, 7. krepost, 9. rop, 10. DTR, 11. BP, 12. Mira, 13. petak, 14. stati, 16. vera, 17. ST, 19. ara, 20. ave, 21. tonalit, 23. raketa; navpično: 22. A(lojz) K(raigher).

Križanka št. 13

Vodoravno: 1. slovenski pisatelj, 7. snov, s katero ugotovimo prisotnost drugih snovi, 9. vprašalnica, 10. izvir, 11. kemični simbol za aluminij, 12. skupina ptic, 13. norec, 14. zajedavska rastlina na drevesu, 16. italijanski denar, 17. osebni zaimek, 19. kratica za fakultetni naziv, 20. mig, 21. računski zaključek, 23. zimski mesec.

Navpično: 1. neuklonljiva volja, 2. najboljše nogometno moštvo na svetu, 3. darilo, 4. vas pri Ljubljani, 5. zvezna država v ZDA, 6. ime filmske igralka Ekberg, 8. ozek pas, 12. vrsta iglavca, 13. opora pri hoji, 14. jadranski otok, 15. rdeča barva za pleskanje železnih delov, 17. navihanka, premetenka, 18. reka v Srbiji, 20. vrsta antilop v Vzhodni in Južni Ameriki, 22. začetnici izumitelja dinamita.

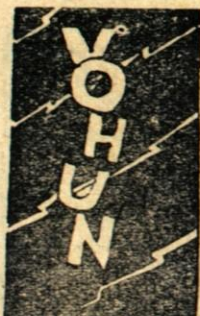
Dve za smeh

»Tovariš miličnik, pusti jo, sam jo spremim domov.«

»Doma sem star 6 let, na železnici pa 4 leta.«

VI STE NEMŠKI VOHUN ZATO SEM VAS DAL UJETI. ALI JE RES TAKO?

NE, TO SO NAPAČNE NOVICE G JAKON. SEM FRANCOZ SVOJCE SO MI NEMCI POBILI. TAKO SEM OSTAL SAM. KMET SEM IN SE NE ZANIMAM ZA NICESAR DRUGEGA.

NI MI NASEDEL. ZVIT JE TODA JAZ MORAM BITI ŠE BOLJ PREPRIČAN SEM, DA SE ZA KRINKO TEGA MIRNEGA ČLOVEKA SKRIVA NEVAREN NEMŠKI VOHUN.

